

الحكم تقود إلى السعادة

الجزء الحادي عشر

11

«Ҳикматлар – саодатга етаклар»

Ўн биринчи китоб

**Тузувчи ва таржимон:
Анвар Аҳмад**

Тошкент:
2016 йил

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ТАҚДИМ

Ўзининг илоҳий ҳикмати ила инсонни ҳикматга қобилиятли ва мойил қилиб яратиб, бу билан уни бошқа махлуқотлардан имтиёзли қилган, унга Ўз даргоҳидан ҳикматлар илҳом этган, энг олий ҳикматларни ваҳий қилиб юборган, ҳар бир иши ҳикматли бўлган Ҳақим Зот – Роббимиз Аллоҳ субҳанаҳу ва таолога Ўзининг ҳикматлари кўламича ҳамду санолар бўлсин!

Ҳақим Зотнинг энг ҳақим бандаси, инсониятга ҳикматни – суннатни ўргатган, ўлмас ҳикматлар қолдирган, бутун ҳаёти тўлалигича ҳикмат бўлган, башариятнинг ҳакими, севиқли Расулимиз Муҳаммад Мустафо соллаллоҳу алайҳи васалламга айтган ҳикматлари ададича салавоту саломлар бўлсин!

Ҳикматга ошиқ бўлган, қалблари ҳикмат нурига тўлган, бутун ҳаётини ҳикмат асосида қуришга интилган ҳикматли бандаларга Аллоҳнинг ризоси ва раҳмати бўлсин!

Аллоҳ таоло инсонни бошқа мавжудотларни яратганидек, «Бўл!» деган амр билан эмас, балки Ўз кўли билан яратиб, унга Ўз ҳузуридан руҳ пуфлаган. Шунинг учун инсон бошқа бирор жонзотда топилмайдиган хусусиятларга эга бўлди. Инсонни бошқа махлуқотлардан фарқлаб турадиган ана шундай хусусиятларидан бири – унинг ҳикматга ошнолигидир. Инсоннинг ҳикматга бўлган интилиши ундаги ақл жавҳарига бевосита боғлиқдир. Аммо ҳикмат инсоннинг фақатгина ақлий қобилиятининг маҳсули эмас. У кўпроқ руҳнинг маркази бўлмиш қалбга боғлиқдир. Бошқача қилиб айтганда, унинг булоғи ҳам қалб, сингадиган ўрни ҳам қалбдир. Инсоннинг қалби қанчалик мусаффо бўлса, ҳикматга шунча кўпроқ мойил бўлади, уни яхшироқ сингдиради ва ўзи ҳам аста-секин ҳикмат булоғига айланиб боради. Ана шундай қалб эгаси ҳақим дейилади.

Хўш, ҳикмат ўзи нима? Унинг мазмун-моҳияти нимадан иборат?

«Ҳикмат» арабча сўз бўлиб, «мустаҳкамлик», «ман қилиш», «донишмандлик», «оқилоналик», «ҳукм» маъноларини билдиради. Уламолар ҳикматга турлича таъриф берганлар.

Ибн Мурдавайҳ Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан нақл қилади: «Ҳикмат – ақл, фаҳм ва топқирликдир».

Роғиб айтади: «Ҳикмат – илм ва амалда ҳақиқатни топишдир».

Абу Ҳайён айтади: «Ҳикмат – одамлар ваъз оладиган, ўзларига танбех оладиган ва бир-бирларига айтиб юрадиган мантиқдир».

«Ал-Муъжамул-васит» китобида шундай дейилади: «Ҳикмат – энг афзал илмлар асосида ишларнинг энг афзалини билиш, тушуниб етишдир».

Ҳақимларнинг кўплари ҳикматга қуйидагича таъриф беришади: «Ҳикмат – нарсаларнинг ҳақиқатини инсоннинг имконияти етадиган даражада асл ҳолида билишдир».

«Ҳикмат» сўзи бизнинг тилимизда ҳам юқоридагига яқин маъноларда ишлатилади. Донишмандликка, оқилона гап-сўзларга, иш-ҳолатларнинг сир-асрорларига нисбатан ҳам айнан ҳикмат сўзи қўлланилади.

Инсоният тарихида ўзининг ҳикматли гаплари билан ном чиқарган биринчи зот Довуд алайҳиссалом ҳисобланадилар. Ҳикмат билан танилган, ҳақимларнинг устози деб тан олинган буюк шахс – Луқмон Ҳақим ҳам Довуд алайҳиссаломнинг шогирди ҳисобланади. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда Луқмон Ҳақим ҳақида шундай дейди:

«Батаҳқиқ, Биз Луқмонга Аллоҳга шукр қилгин дея ҳикматни бердик. Ким шукр келтирса, фақат ўзи учун шукр келтиради. Ким куфр келтирса, албатта, Аллоҳ Ғаний ва мақтовга сазовор Зотдир» (Луқмон сураси, 12-оят).

Аллоҳ таолонинг Луқмонга ҳикмат неъматини берганини алоҳида таъкидлаши, унинг ҳақимлигини макташи, айрим ҳикматли сўзларини сиз билан бизларга насихат ўлароқ келтириши, Қуръони Каримдаги бир сурани унинг номи билан аташи – барча-барчаси Аллоҳ таолонинг ҳузурида ҳикматнинг нақадар юксак эътибори борлигини кўрсатади.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Қуръони Каримда пайғамбарлик вазифаларидан бири – кишиларга ҳикматни ўргатиш эканини очиқ айтиб қўйган:

«Шунингдек, ичингизга ўзингиздан, сизларга оятларимизни тиловат қиладиган, сизларни поклайдиган, сизларга китобни, ҳикматни ва билмайдиган нарсаларингизни ўргатадиган Расул юбордик» (Бақара сураси, 151-оят).

Ҳа, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг пайғамбарлик ҳаётидаги асосий вазифаларидан бири инсонларга ҳикматни ўргатиш бўлган. У зотнинг суннатлари тўла ҳикматдир. Сўзлаган сўзлари ҳам, қилган ишлари ҳам, ҳатто сукутлари ҳам ҳикматдан иборат эди. Шу боис, муфассир уламоларимиз оятдаги «ҳикмат»ни «суннат» деб тафсир қилганлар. Дарҳақиқат, ҳикматнинг энг олий намуналари Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларида акс этган.

Ҳикмат деганда биринчи бўлиб инсоннинг ўз Яратувчисини таниши тушунилиши лозим. Имом Ғаззолий айтади: «Ҳамма нарсани билган, лекин Аллоҳни танимаган кишини ҳақим деб бўлмайди, чунки у энг улуғ ва энг афзал маърифатдан маҳрумдир».

Ҳикмат инсоннинг ҳаётини тартибга солишга, унинг осойишта, сермазмун ва сермахсул ҳаёт кечиришига, хато-камчиликлардан, тойилишлардан холи бўлишга хизмат қилувчи юксак билимдир. Ҳикмат инсоннинг ақлини чархлайди, заковатини оширади. Ҳикмат билан иш тутиш

инсоннинг оиладаги, жамиятдаги, ҳатто ўз наздидаги мартабасини кўтаради. Ҳикматлар инсонга ҳаёт тажрибасининг тайёр хулосасини тақдим қилади.

Бир ҳакимдан: «Инсон бир неча юз йил умр кўриши мумкинми?» деб сўрашибди. У: «Ҳа», деб жавоб берибди. «Қандай қилиб?» дейишибди. Шунда ҳаким: «Китоб ўқиб. Китоб бир инсоннинг бир неча йил, балки бир умрлик тажриба ва билимларининг хулосаси ўлароқ дунёга келади. Уни ўқиган киши ўшанча умр кўрган ҳисобланади», деб айтган экан.

Инсонга ана шундай асрларга татигулик умр бахш эта олувчи китоблар ичида энг қимматлиси, шубҳасиз, ваъзу-ҳикматга доир асарлардир. Бинобарин, ҳикматларни ўзига сингдира билган одам минг йиллаб умр кўргандек тажрибага эга бўлади. Зеро, айрим ҳикматлар бутун бир инсон умрининг хулосаси ўлароқ дунёга келган. Бундай ҳикматларни ўрганган киши ўша ҳикматларни айтган инсонларнинг умрича ҳаёт кечиргандек бўлади.

Ислом уммати ҳикматни ўрганишга, уни ҳаётда акс эттиришга, ҳар бир иш ортидаги ҳикматларни очиб беришга қадимдан интилиб келган. Жумладан, улуғ аждодларимиз ҳам ҳақиқий ҳикматпарвар, ҳикматга шайдо инсонлар бўлишган. Шунинг учун ҳам улуғ бобокалонларимизнинг илмий меросларида дунёдаги энг гўзал ҳикматлар акс этган. Бунинг натижаси ўлароқ, халқимизда ҳикматли сўзларга бўлган қизиқиш бошқа халқларга қараганда анча юқори даражада туради. Ушбу ҳақиқатни яхши англаган устоз Анвар Аҳмад жаноблари араб адабиётларидан юзлаб ҳикматларни тўплаб, уларни ўзбек тилига таржима қилиб, **www.arabic.uz** сайтининг «Тасвирдаги ҳикматлар» бўлимида мунтазам бериб боришни йўлга қўйдилар. Бундан кўпчилик ўқувчилар мамнун бўлишди, кўплаб яхши фойдалар олишди. Бу олқишлардан илҳомланган мухтарам таржимонимиз интернет оламига сайр қилиш имкони бўлмаган ўқувчиларга ҳам ушбу гавҳарлардан баҳраманд қилиш ниятида мазкур ҳикматларни рисола шаклида чоп этишга қарор қилдилар. Қўлингиздаги китобча ушбу хайрли ишда қўйилган илк қадам, ўзига хос дебочадир.

Бугунги кунда маълумот ўқиш учун турли замонавий воситалар беҳад кўпайиб, оммалашиб, қулайлашиб, ўқувчиларни ўзига ром этган бўлса-да, китоб ўзининг қийматини йўқотгани йўқ. Китоблар барибир илм-маърифат манбаи ўлароқ китоб расталарини тўлдириб турибди. Дарҳақиқат, китобнинг ўрни бошқа. Ундан фойдаланиш учун электр токи, бирор жиҳоз ва шунга ўхшаш омиллар шарт эмас. У қачон қўл чўзсангиз, «Лаббай!» деб келадиган, то сиз зериккунингизча сиздан аримайдиган энг вафодор дўстдир, суҳбатдошдир. Ана шу эътибордан, таржима қилинган ҳикматларни китоб шаклида тақдим этилишини қўллаб-қувватлаш лозим.

Ушбу рисоладаги ҳикматлар маълум бир соҳага чекланмаган бўлиб, эркин мавзудадир. Унда инсоннинг Аллоҳ таоло билан бўладиган муносабатлари, бошқа инсонлар билан бўладиган алоқалари ҳамда ички оламини назорат қилиш, кишининг ўз-ўзини тарбиялашига доир хилма-хил ҳикматлар мавжуд. Уларда саҳобаи киромлардан тортиб, бугунги кундаги донишманд инсонларнинг кўплаб қимматли фикр-мулоҳазалари ўз ифодасини

топган. Ҳар бир ҳикматга махсус расм ишланган. Китобчадан кўзланган мақсадлардан бири – араб тилини янги ўрганган кишиларда таржима малакасини ошириш бўлгани боис, аввал суратларда ҳикматнинг арабча матни берилиб, таржима сурат остида тақдим этилган. Бу ҳам яхши бир услуб: ўқувчи таржима қилишни ўрганиш билан бирга энг қимматли ва сара маълумотларга, илм-маърифатга эга бўлади.

Ҳикматларнинг кўпи халқ оғзаки ижодига айланиб улгургани учун кўп ўринда уларнинг муаллифи шахсан кўрсатилмаган. Аммо таржимонимиз омонат сифатида, уларни асосан қуйидаги интернет саҳифаларидан олинганини айтади:

- 1) ثقّف نفسك
- 2) كلام من القلب
- 3) خذ الحكمة
- 4) بستان الحكماء
- 5) ثقافة حول العالم
- 6) الموسوعة بوك
- 7) ثقافة وعلوم
- 8) حكمة اليوم
- 9) عجائب وغرائب حول العالم
- 10) أقوال أعجبتني
- 11) كنوز من الحكمة
- 12) ذكر الله
- 13) عذب الكلام
- 14) عالم الثقافة والمعرفة

Ҳикматларни таржима қилишда имкон қадар ўртача йўл тутишга ҳаракат қилинган: бир йўла матнга ёпишиб олиб, айнан сўзма-сўз таржима қилишдан ҳам, матнни бир четга қўйиб, умумий маънони таржима қилишдан ҳам қочилган. Зеро, таржима тамоман сўзма-сўз бўлиб қолса, тил ўрганувчиларнинг малакасини ошира олмайди, натижада ўқувчи ғализ ва тор таржима қилишдан нарига ўта олмай қолади. Агар умумий мазмунни ўгиришга ўтилса, бунда ҳам ўқувчида таржима маҳорати шаклланмайди, матнни тўлиқ эмас, балки хулоса шаклида таржима қиладиган ва қоидаларни ишлата билмайдиган бўлиб қолади. Агар ўқувчиларимиз ушбу таржимадан ва ундаги маънолардан озгина бўлса-да фойда олсалар, мақсадга етган бўламиз.

Аллоҳ талодан ушбу камтарона уринишни Ўз даргоҳида ҳусни қабул айлаб, барча китобхонларимиз учун манфаатли қилсин. Муҳтарам

таржимонимиз Анвар Аҳмад жанобларига оилавий бахт-саодат, сўнмас ғайрат, ижодий ишларига барака ато этсин.

Ушбу «**Ҳикматлар – саодатга етаклар**» "الحكم - تقود إلى السعادة" китобининг кейинги қисмларини ҳам китобхонларга тез кунларда, янада юқорироқ савияда тақдим этиб боришларида Ўзи мададкор бўлсин.

2223. Хузуъ ва хушуъ қилувчилар кимлар?

Хушуъ қилувчилар – Аллоҳга итоат қиладиган, ҳаром нарсалардан ўзини тийган, қадарга сабр қиладиганлардир.

Шайх Шаъровий.

2224. Қабих нафсинг устидан ғалаба қозонишинг душманларинг устидан ғолиб келишингдан муҳимроқдир.

2225. Ҳушёрлик алданишдан яхшироқдир.
«Унванул байан» китобидан.

2226. Али розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тўшакларига ётаётганларида шундай дер эдилар: «Аллоҳумма, инний аъузу биважҳикал карийм, ва бикалимаатикат тааммати мин шарри маа анта аахизум бинаасийятих. Аллоҳумма, анта такшифул мағрома вал ма`сам. Аллоҳумма, лаа йухзаму жундука ва лаа йухлафу ваъдука ва лаа йанфаъу зал-жадди минкал жадд, субҳаанака ва биҳамдик» (Аллоҳим, карим важҳинг ила барча калималарингни ўртага қўйиб, Сен пешонасидан ушлайдиган нарсаларнинг ёмонлигидан паноҳ тилайман. Аллоҳим, Сен хасорат ва гуноҳларни фош қилувчисан. Аллоҳим, Сенинг лашкаринг асло енгилмасдир. Сенинг ваъданг хилоф қилинмас. Сенинг буюклигинг олдида бошқа улуглик фойда бермас. Сенга ҳамд айтиши ила Сени поклаб ёд этаман).

Абу Довуд ва Насайй ривояти.

2227. Одамлар бошингдаги жароҳатни кўришади, лекин сен сезаётган оғриқни ҳис қилишмайди.

2228. Баъзи кимсаларнинг дили бошқа, тили бошқа.

2229. Йўлингдан адашиб, тўғри йўлни қидираётганингда қуйидаги оятни эсга ол: «**Албатта, бу Қуръон энг тўғри йўлга хидоят қилур**» (*Исро сураси, 9-оят*)

2230. Ёмон фарзанд ўтганларни қоралайди ва шарафни хароб қилади.

«Унванул байан» китобидан.

2231. Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тўшакларига ётадиган бўлсалар, **«Алҳамду лиллааҳиллаазий атъаманаа ва сақона ва кафаана ва аваана факам мимман лаа кафийа лаҳу ва лаа му`вий»** (*Бизни едирган, ичирган, кифоя қилган ва бошпана берган Аллоҳга ҳамд бўлсин. Қанчадан-қанча кишиларнинг сақлагувчиси ва бошпана бергувчиси йўқ*) дер эдилар.

Имом Муслим, Абу Довуд ва Термизий ривояти.

2232. Бахтли яшашни хоҳласанг, ҳар нарсани таҳлил қилаверма! Олмос тошни таҳлил қилганлар охири унинг асли кўмир эканини топишди-ку!

2233. Шайтондан узоқлашишни хоҳлайсанми? Унда қуйидаги оятни ўқи: «Роббим, Сендан шайтонларнинг васвасасидан паноҳ беришингни сўрайман! Роббим, уларнинг ёнимга (яқин)

келишларидан паноҳ беришингни сўрайман», деб айт» (Муъминун сураси, 97-98-оятлар).

2234. Ушбу умматдан бўлган бир одам ўзи ҳақ йўлда бўлмаса-ю, ўзини ҳақ йўлдан деб ўйласа, уни ўзинг ҳақ йўлга қайтаргин, Аллоҳим!

Имом Аҳмад ибн Ҳанбал.

2235. Мусибатга куйиниб, бесабрлик қилишнинг ўзи яна бир мусибатдир.

«Унваанул байан» китобидан.

2236. Абу Зуҳайр Анморий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ алайҳиссалом кечаси ўринларига ётсалар, **«Бисмиллааҳи вазоъту жамбий. Аллоҳуммағфир занбий ва ахсиъ шайтоний ва фукка риҳааний важъалний фин надиййил аълаа»** (Аллоҳнинг исми ила ёнбошимни қўйдим. Аллоҳим, гуноҳларимни кечир, шайтонимни ҳайда, гаровдаги нарсаларимни халос қил ва мени олий жамоалар (фаришталар) мажлисида қил) дер эдилар.

Абу Довуд ривояти.

2237. Биз инсонлар касаллик ҳамда қазои қадар қаршисида ожизмиз. Модомики ўзимизга фойда келтириб, зарарни дафъ қилишга қурбимиз етмас экан, қуйидаги дуони ўқишимиз керак: **«Аллоҳумма, инний аъузу бика мин заволи ниъматика ва таҳаввули ъаафиятика ва фаж'ати ниқматика ва жамийъи сухтик»** (Аллоҳим, берган неъматинг завол бўлишидан, берган офиятинг ўзгариб кетишидан, тўсатдан келувчи ўчингдан ва жамики газабингдан паноҳ тилайман)

Имом Муслим ривояти.

2238. Аллоҳга ишонч дегани шуки, ўзингдаги энг қадрли нарсани кўлдан бой берасан-да, табассум қилган ҳолда: «Аллоҳ тақдирга битгани шу экан, Аллоҳ нимани хоҳласа, шу бўлади», деб айтасан!

2239. Узоқда туриб шижоатли бўлиш осон.

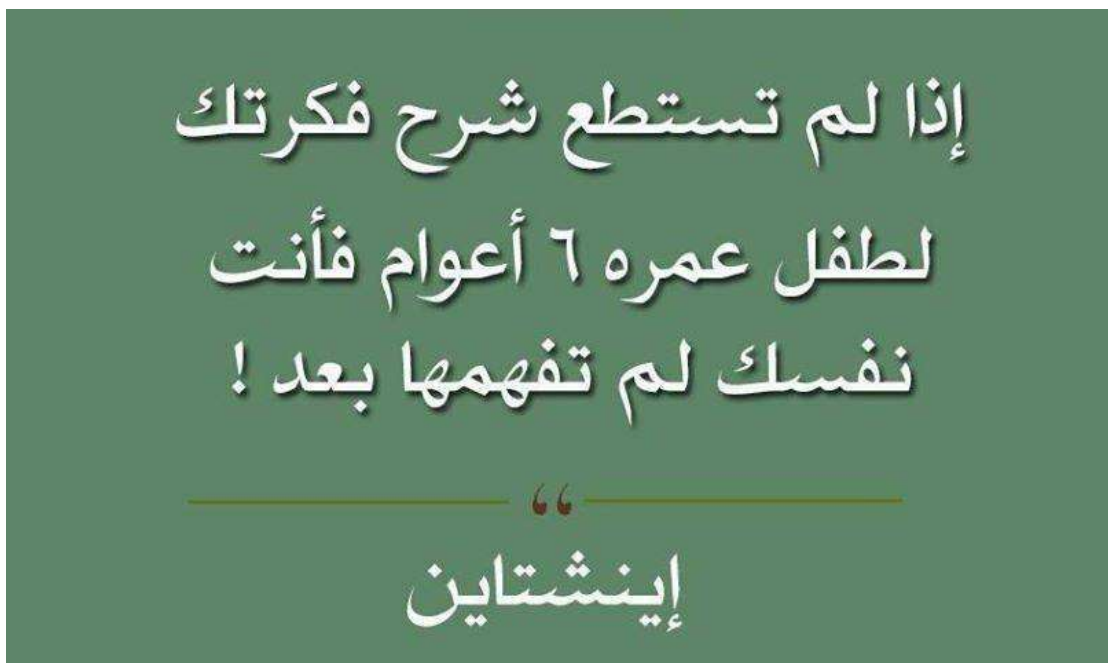
2240. Тажриба – натижалар ойнасидир.

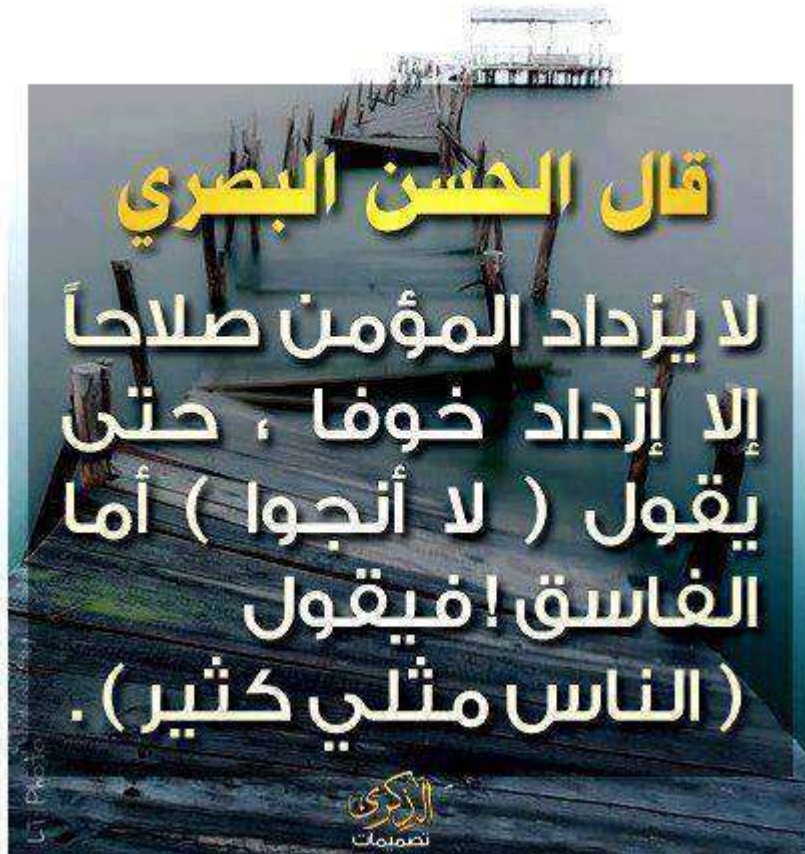
2241. Ибн Умар розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ётишга шайлансалар, «Алҳамду лиллааҳиллаазий кафааний ва авааний ва атъаманий ва сақоний валлазий манна ʔалаййа фа афзола валлазий аʔтоний фа ажзала. Алҳамду лиллааҳи ʔалаа кулли ҳаал. Аллоҳумма, Робба кулли шай`ин ва малийкаҳу ва илааҳа кулли шай`ин, аʔуузу бика минан-наар», дер эдилар» (Менга кифоя қилгудек нарса ва маскан берган, мени едирган, ичирган ва менга афзал нарсаларни бериб, тўкис қилган Аллоҳга ҳамд бўлсин. Ҳар қандай ҳолатда Аллоҳга ҳамд бўлсин. Аллоҳим, эй ҳар бир нарсанинг Робби, молики ва ҳар бир нарсанинг илоҳи! Дўзахдан паноҳ тилайман)

Абу Довуд ривояти.

2242. Фикрингни олти яшар болага тушунтира олмасанг, демак, ўзинг ҳали ўша нарсани тушунмабсан!

2243. Ҳасан Басрий айтдилар:

«Мўмин кишининг эзгулиги кўпайган сари, хавфи ҳам зиёдалашиб, ҳатто «Энди мен нажот топмасам керак», дейди. Фосиқ эса: «Менга ўхшаганлар кўп-ку?» дейди».

من حفرة حفرة لأخيه... وقع فيها!

2244. Ким биродарига чоҳ қазиса, ўша ерга ўзи тушади.

2245. Рўза таннинг соғлиги, тунги намоз эса кундузнинг кўркидир.

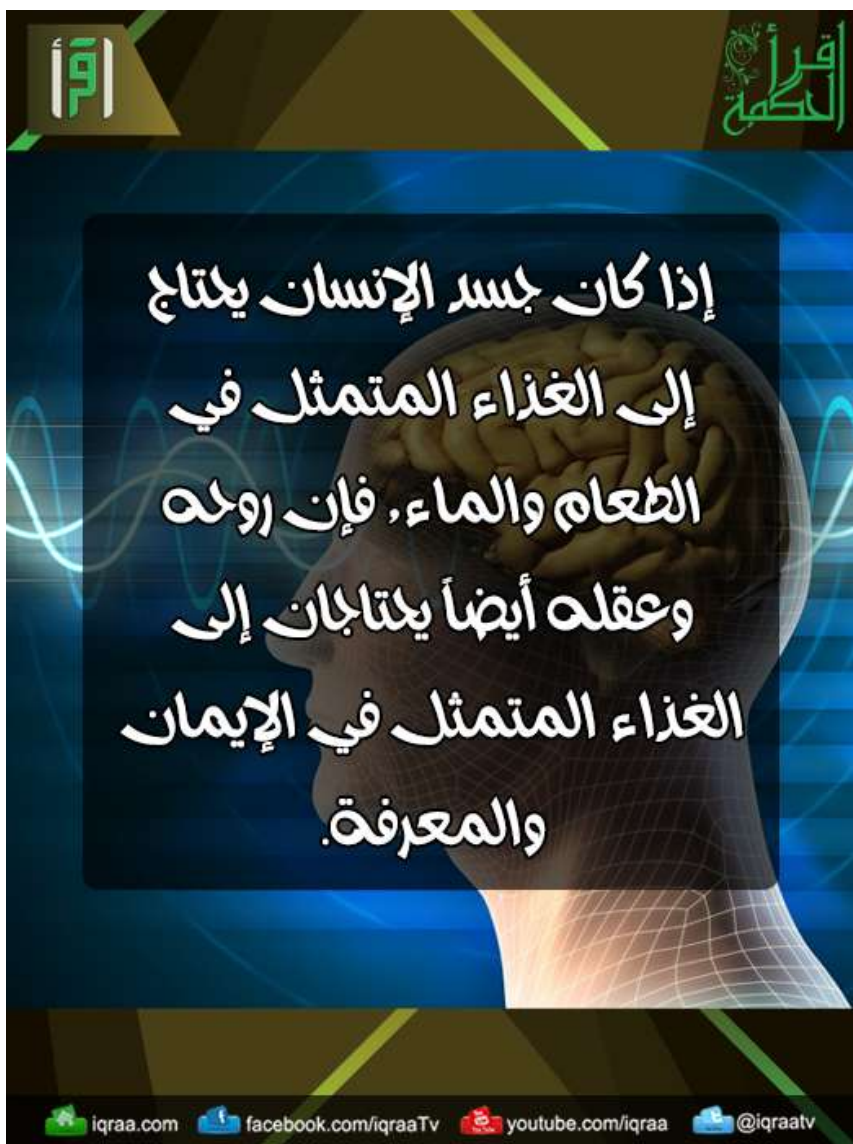
«Унванул байан» китобидан.

2246. Абу Саъид Худрий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Ким тўшагига ётаётган пайтда: «Астағфируллоҳаллазий лаа илааҳа иллаа хувал Ҳаййул Қоййум ва атуубу илайх» деб уч марта айтса, гуноҳлари денгиз кўпигича ёки юлдузлар ададича ёки бир-бирига жипс қумлар сонича ёки дунё кунларининг ададича бўлса ҳам, Аллоҳ таоло кечиради».**

Имом Термизий ривояти.

2247. Модомики инсон жасади кифоя қилгудек сув ва таомга муҳтож экан, унинг руҳи ҳам иймон ва маърифат хусусида кифоя қилгудек озуқага муҳтождир.

2248. Ҳар бир нарсанинг хотимаси бор. Мана шуни аввалдан билмоғимиз даркор.

2249. Кишининг одамлар сезмайдиган, ички ғаламислиги унинг ёмон хотима топишига сабаб бўлади.

2250. Аҳил дўстлар турли таналардаги битта жондир.

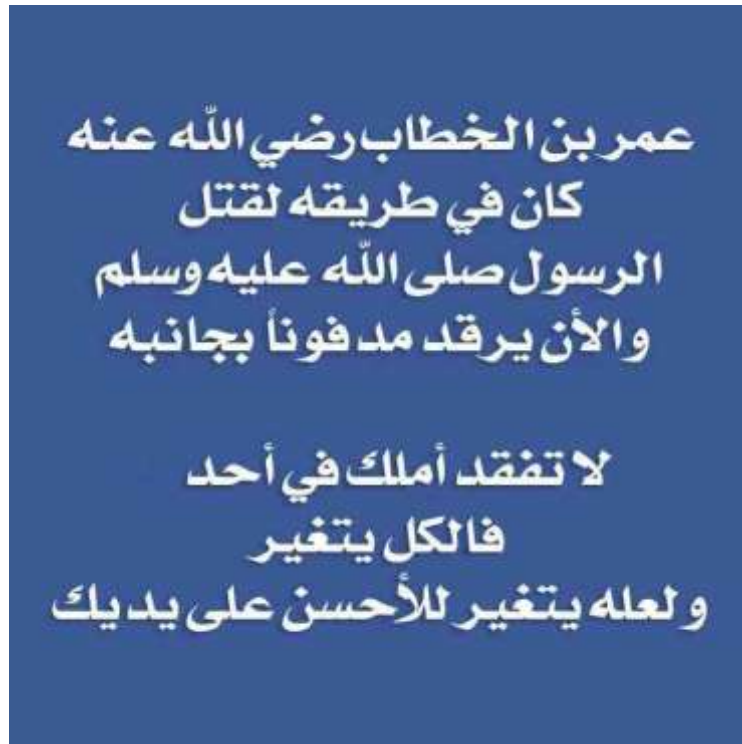
2251. Саҳобалардан бири айтади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларида ўтирган эдим, бир саҳобий келиб, «Эй Аллоҳнинг Расули, шу кеча мени чаён чақиб олиб, тонг отгунча ухлаганим йўқ», деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Кеч кирганда: «Аъузу бикалимаатиллааҳит тааммати мин шарри маа холақ»** (Аллоҳнинг мукаммал калималари ила У яратган нарсаларнинг ёмонлигидан паноҳ тилайман) десанг, иншааллоҳ, ҳеч нарса зарар бермайди».

Абу Довуд ривояти.

2252. Ғазаб пайтида айтган сўзинг тўғри бўлиши мумкин, лекин барибир хато йўл билан айтилган бўлади.

2253. Бир куни (мусулмон бўлмасларидан аввал) Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламни ўлдириш мақсадида йўлга тушган эдилар. Ҳозир эса у зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ёнларига дафн этилган ҳолда ётибдилар. Сен ҳам ҳеч бир кишидан умидингни узма. Ҳамма ҳам бир кун ўзгаради. Эҳтимол, у сенинг қўлингда яхши томонга ўзгариб қолар?

2254. Бир нарса умринг бўйи давом этишини хоҳласанг, бу ҳақда ҳеч кимга айтма!

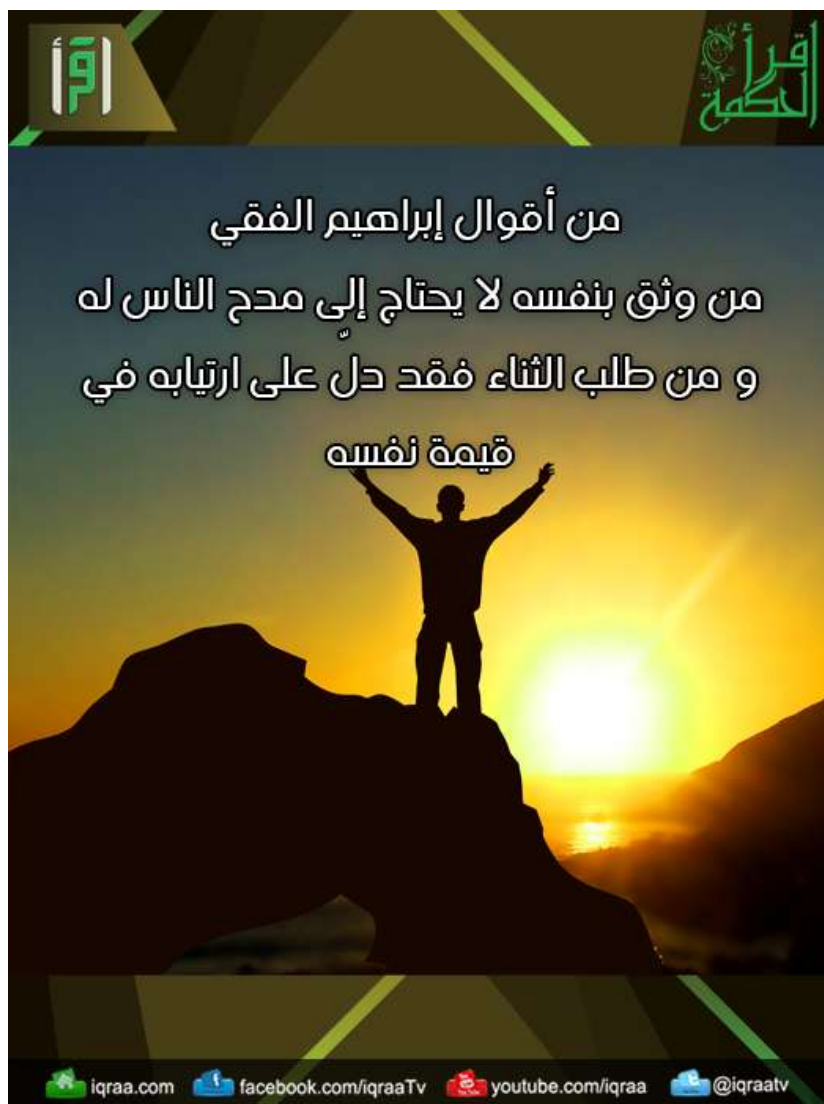

2255. Ҳасад темирнинг зангига ўхшайди, уни еб тугатмагунча кетмайди.

2256. Ибн Умар розияллоху анху бир кишига шундай деди: «Тўшакка ётаётганингда: «Аллоҳумма, анта холақта нафсий ва анта татаваффаахаа, лака мамаатухаа ва маҳйаахаа, ин аҳйайтахаа фаҳфазхаа, ва ин аматтахаа, фағфир лахаа. Аллоҳумма, инний ас`алукал ьаафийа» (Аллоҳим, мени Ўзинг яратдинг, уни ўлдирувчи ҳам Ўзингсан. Унинг ҳаёти ҳам, мамоти ҳам Сенинг қўлингда. Агар уни тирик қўйсанг, муҳофаза қилгин. Агар ўлдирсанг, мағфират қилгин. Аллоҳим, Сендан офият сўрайман) деб айтгин, мен бу дуони Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламдан эшитганман».

Имом Муслим ривояти.

2257. Иброҳим Фуқий айтадилар:

Ўзига ишонган одам бировларнинг мақтовига муҳтож бўлмайди. Одамларнинг мақтовига учдими, демак, у ўзининг қадр-қиммати хусусида шубҳада экан.

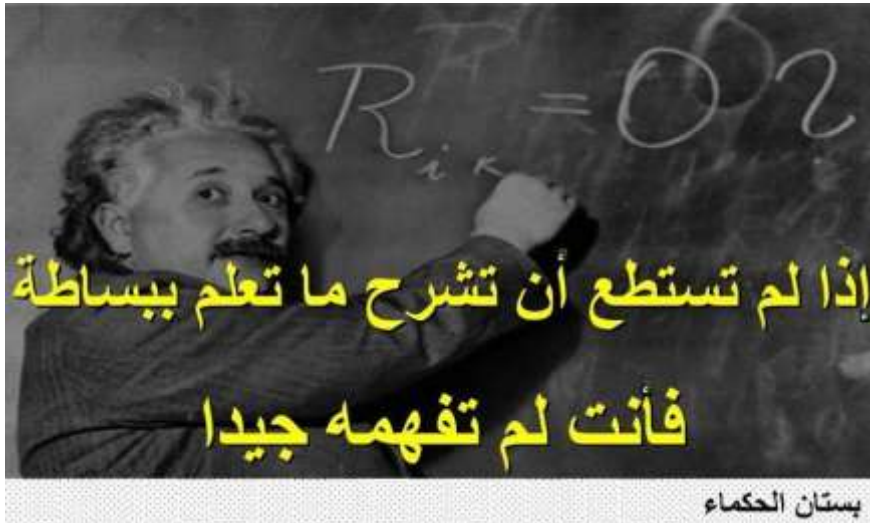

د أحمد عيسى المعصراوي

إذا دخلت لصلاة الفجر ورأيت قلة
المصلين فاعلم أن الله اصطفاك .. من بين
عباده ..
هنيئًا والله لمن صلى الفجر في جماعة
فإنه في ذمة الله

2258. Бомдод намозини ўқиш учун масжидга кирсанг-у, намозхонларни оз бўлса, билиб қўйки, Аллоҳ сени бандалари орасидан танлабди.

Бомдод намозини жамоатда ўқийдиганларга олқишлар бўлсин, чунки улар Аллоҳнинг кафолатидадирлар!

2259. Билган нарсангни содда қилиб тушунтира олмаётган бўлсанг, демак, ўзинг ҳали у нарсани яхши тушунмабсан.

2260. Улуғ зотларнинг энг чиройли хислатларидан бири пасткашга жавоб беришни тарк қилишдир.
«Унванул байан» китобидан.

2261. Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Абу Бакр Сиддиқ розияллоху анху: «Эй Аллоҳнинг Расули, менга бирор калима ўргатинг, уни эрталаб ва кечқурун айтиб юрай», деганларида Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Эрта тонгда, кеч кирганда ва жойингга ёнбошлаганингда «Аллоҳумма, фаатирос-самавати вал ард, Ёаалимал ғойби ваш-шаҳаада, Робба кулли шай`ин ва малийкаҳ. Ашҳаду аллаа илааҳа иллаа анта, аъуузу бика мин шарри нафсий ва шарриш-шайтони ва ширкиҳ»** (*Эй еру осмонни бор қилган, зойибни ҳам, шоҳидни ҳам билувчи, ҳар бир нарсанинг парвардигори ва подшоҳи бўлган Аллоҳим! Гувоҳлик бераманки, Сендан бошқа илоҳ йўқ. Нафсимнинг ёмонлигидан, шайтоннинг ёмонлигию ширкидан Ўзингнинг паноҳингни тилайман*) **деб айтгин».**

Абу Довуд ва Термизий ривояти.

2262. Энг буюк сабр – нафсга қарши турилгандаги сабрдир.

لو كان مراد الله لنا هو العزلة .. لما أخرجنا من
الأرحام .. ولتركنا معزولين في بطون أمهاتنا ..
علينا أن ننزل إلى الناس .. إن كلماتنا الجميلة
في الخلوة لا تصل إلى أحد !

د. مصطفى محمود رحمه الله

2265. Ким ўзига берилган ҳадяни қайтарса,
тубанлиги ошибди.
«Унванул байан» китобидан.

2266. Абдуллоҳ ибн Амр ибн Ос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уйқуга ёнбошласалар: «Аллоҳумма, бисмика Роббий вазоъту жамбий, фағфирлий занбий» (Аллоҳим, Сенинг исминг ила ёнбошимни қўйдим, гуноҳларимни кечир) дер эдилар.

Ибн Сунний ривояти.

2267. Қалбим солиҳ бўлсин десанг, тилингни тий!

2268. Ҳаёт бир мактаб, одамлар – савол, кунлар эса жавоблардир.

2269. Насл-насабингга суяниб, тақвони тарк қилма!

Ислом Салмон Форсийнинг қадрини кўкларга кўтариб, шарафли насаб соҳиби бўлган Абу Лаҳабни тубан мушриклар даражасига туширди.

2270. Омади келган тулки омад юз ўгирган шердан ғолиб келади.

«Унваанул байан» китобидан.

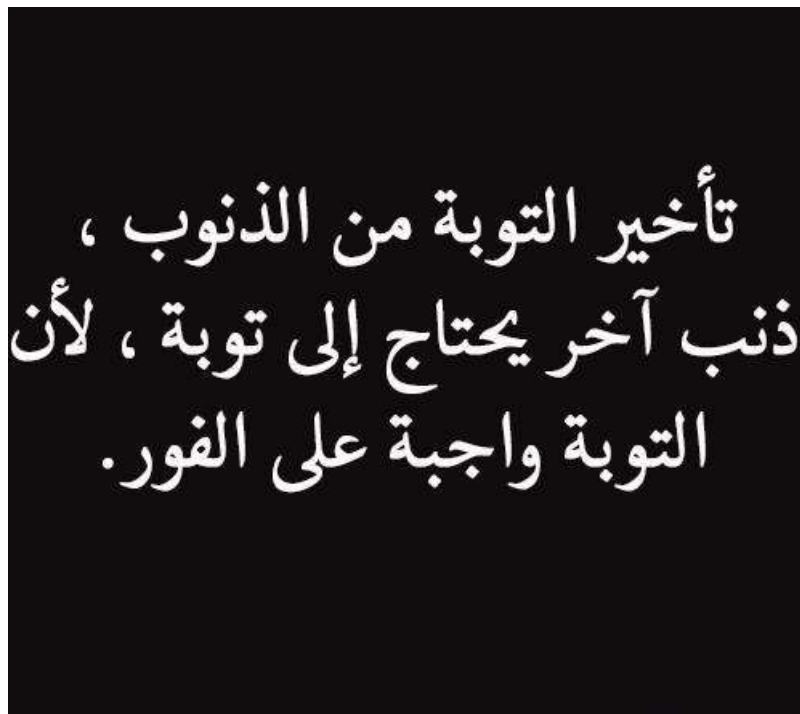
2271. Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳиссалом тўшакларига ётмоқчи бўлсалар, шундай дер эдилар: **«Аллоҳумма, амтиъний бисамъий ва басорий, важъалҳумал ваариса минний, вансурний ъалаа ъадуввий ва ариний минҳу са`рий. Аллоҳумма, инний аъуузу бика мин ғолабатид-дайни ва минал жуъи, фаиннаҳу би`саз зожиъ»** (Аллоҳим, қулогим ва кўзимни фойдаланишим учун қолдириб, уларни менга меросхўр қил (яъни ўлгунимча саломат қил), ганимларимга қарши менга ёрдам бер ва ўч олишни менга кўрсат. Аллоҳим, қарз юкининг енгиб қўйишидан ва очликдан Ўзинг паноҳ бер, чунки очлик ёмон ётиб қоладиган ҳамроҳдир).

Ибн Сунний ривояти.

2272. Кучли бўлай десанг, дарахт каби секин ўсгин, аммо кўзикорин каби бўлма, чунки у тўсатдан пайдо бўлиб қолади, аммо узоқ қолмайди.

2273. Гуноҳларга тавба қилишни кечиктиришнинг ўзи ҳам алоҳида бир гуноҳ бўлиб, унинг ўзи ҳам тавбага муҳтождир, чунки тавбани дарҳол қилиш вожибдир.

د أحمد عيسى المعصراوي

أحدهم يقول:

سألته: لم لا تصلي؟

فأجابني: ادع الله لي بالهداية

وبينما هو متجه إلى عمله

قلت له: لاتذهب

قال: لماذا؟

قلت: سأدعو الله لك بالرزق!

الحقيقه سوف تسود

2274. Бир кишига: «Нима учун намоз ўқимайсан?» десам, «Аллоҳга дуо қилинг, менга ҳидоят берсин», деди. У ишига кетаётган эди, «Ишга бормай қўявер», дедим. «Нимага?» деди у. «Мен сен учун ризқ сўраб, Аллоҳга дуо қиламан», дедим.

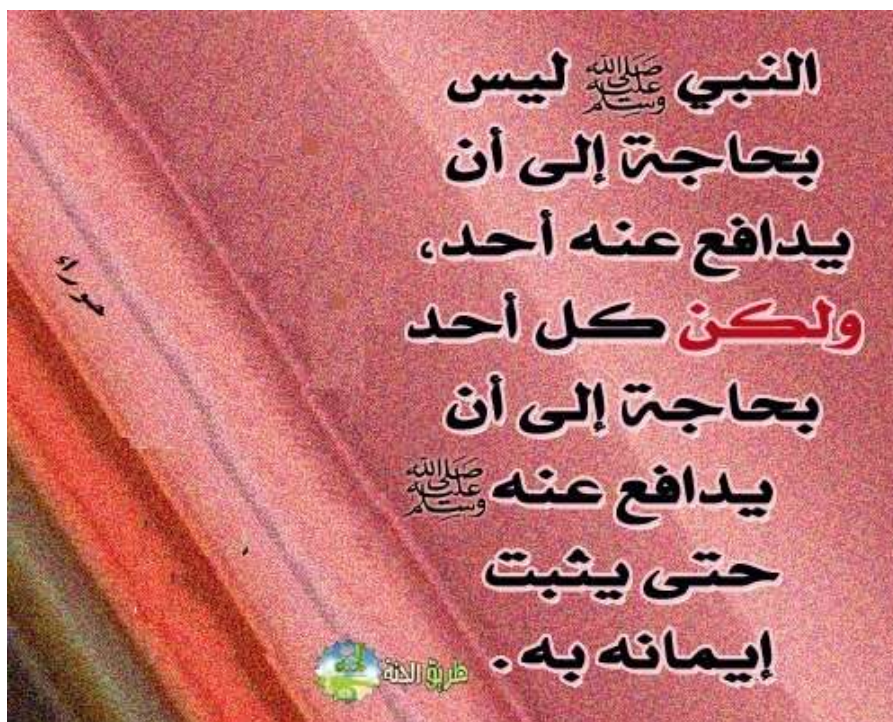

2275. Илмга фақат пок қалб ва тақволи табиат билан етишадилар.

2276. Оиша розияллоҳу анҳо ҳам ухламоқчи бўлсалар, «Аллоҳумма инний ас`алука ру`йа солиҳатан, содиқатан ғойро казибах, нафиъатан ғойро зорроҳ» (Аллоҳим, Сендан ёлгон эмас, ростгўй туш, зарарли эмас, фойдали, солиҳ туш сўрайман) дер эдилар ва шундан сўнг ҳеч бир сўз гапирмас эдилар.

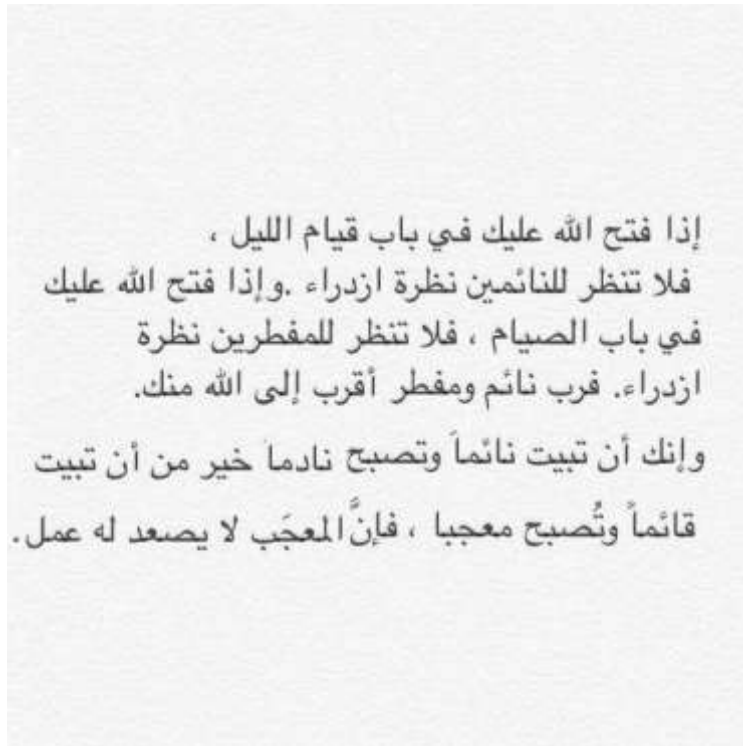
Ибн Сунний ривояти.

2277. Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳеч кимнинг ҳимоясига муҳтож эмаслар. Лекин ҳар бир киши иймонини мустаҳкамлаш учун у зотни ҳимоя қилишга муҳтождир!

2278. Ютукларинг сени кеккайишга ундаса, демак ҳақиқий ютукқа эришмабсан. Муваффақиятсизлик азму қарорингни ва шижоатингни оширса, демак ҳақиқий муваффақиятсизликка учрамабсан.

2279. Аллоҳ сени тунги таҳажжуд намозини ўқиш бахтига муяссар қилса, таҳажжудни ўқий олмай, ухлаб қолганларга паст назар билан қарамагин.

Аллоҳ, сени (нафл) рўза тутиш бахтига муяссар қилса, рўза тутмаганларга паст назар билан қарамагин. Кўпгина ухлаб қолган ва нафл рўза тутмаганлар борки, улар Аллоҳга сендан кўра яқинроқдир.

Кечани (ибодатда) бедор ўтказиб, сўнг бу қилган ишингдан мақтаниб, кеккайганингдан кўра ухлаб қолиб, надомат чекканинг яхшироқдир, чунки ўз амалига ғурурланиб, кеккайган кишининг амали (Аллоҳнинг даргоҳига) кўтарилмайди!

2280. Ким ҳикмат жиловини қўлга олса, одамлар уни пешво тутадилар.

2281. Убода ибн Сомит розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Ким кечаси уйғониб, «Лаа илааҳа иллаллоҳу ваҳдаҳу лаа шарийка лаҳ, лаҳул мулку ва лаҳул ҳамду ва ҳува ʼалаа кулли шай`ин қодийр, валҳамду лиллааҳ, ва субҳааналлоҳи ва лаа илааҳа иллаллоҳу валлоҳу акбар, ва лаа ҳавла ва лаа қуввата иллаа биллааҳ» ёки «Аллоҳуммағфир лий» (Аллоҳим, гуноҳларимни кечир) деса ёки дуо қилса, ижобат бўлади, таҳорат қилса, ўқиган намозлари ҳам қабул қилинади».

Имом Бухорий ва Термизий ривояти.

2282. Масжид одоблари:

1. Телефонни ўчириш.
2. Пойафзални ўтиш ва кириш жойларидан четроққа қўйиш.
3. Тозаликка риоя қилиш.
4. Жимлик сақлаш.
5. Масжиддан намозхонларини сиқиб қўймаган ҳолда чиқиш.
6. Хушбўй сепиб олиш.
7. Покиза, масжидга муносиб кийимда бўлиш.

أحيانا التظاهر بالسعادة
أسهل من شرح سبب
حزرك للآخرين !

2283. Гоҳида хафаликнинг сабабларини тушунтиргандан кўра ўзингни бахтиёр кўрсатиш осонроқдир.

2284. Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтиб, оғзингни муаттар қил!

Соллаллоҳу алайҳи васаллам!

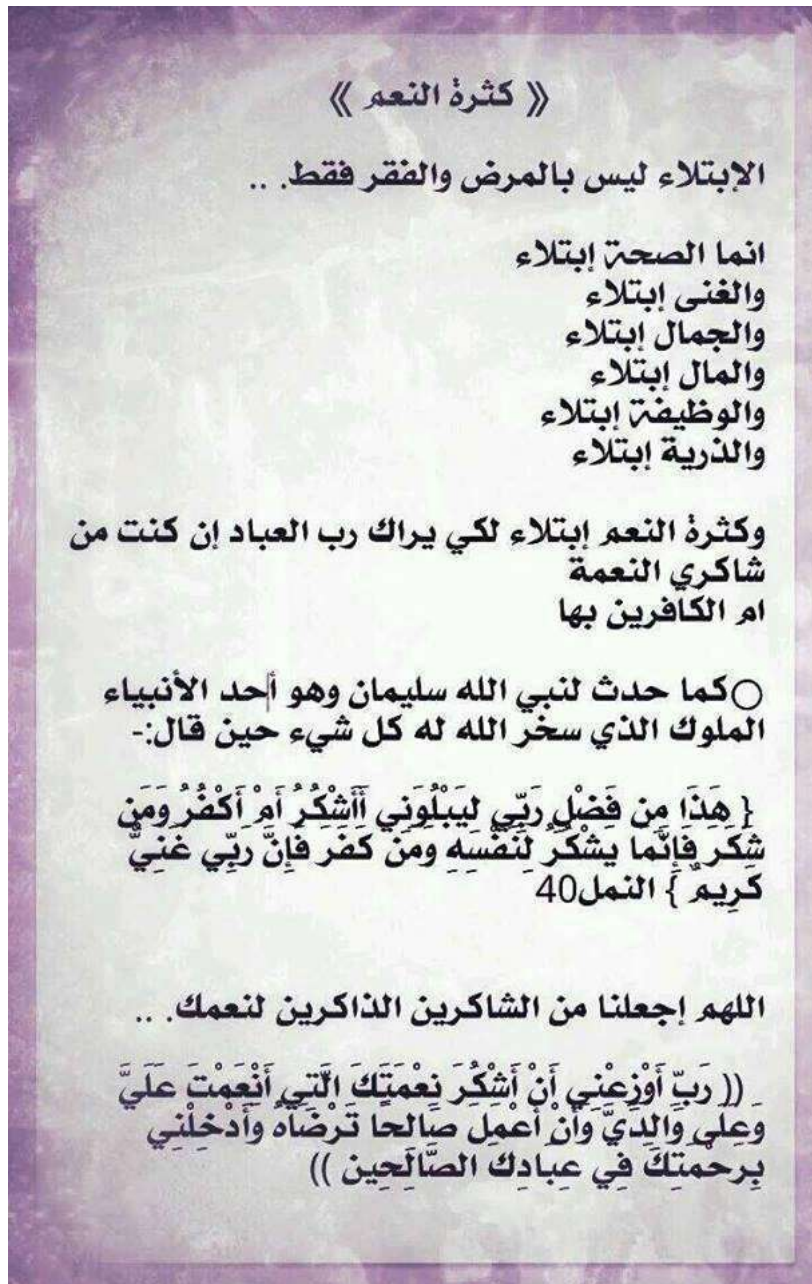
2285. Тошлоқ ерда экин кўкармаганидек, қаттиқ қалбларга ҳикмат таъсир қилмайди.

2286. Оиша онамиз розияллоҳу анҳу ривоят қиладилар:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кечаси уйғонсалар, шундай дер эдилар: **«Лаа илааҳа иллаа анта, субҳаанакаллоҳумма ва биҳамдик, астағфирука лизамбий ва ас`алука роҳматак. Аллоҳумма, зидний ʼилман ва лаа тузиғ қолбий баъда из ҳадайтаний ва ҳаб лий милладунка роҳма, иннака антал Ваҳҳааб»** (Ўзингдан бошқа илоҳ йўқ, Аллоҳим, Сени ҳамдинг ила поклаб ёд этаман. Сендан гуноҳларимга мағфиратингни ва раҳматингни сўрайман. Аллоҳим, илмимни зиёда қил, ҳидоятга солганингдан кейин қалбимни оғдирма. Ҳузурингдан менга раҳмат бер, албатта, Сен кўплаб ато этгувчисан).

Абу Довуд ривояти.

2287. Неъматларнинг хикмати:

Имтиҳон ва синов фақат беморлик ва камбағалликда бўлавермайди:

- Соғлик ҳам синовдир.
- Бойлик ҳам синовдир.
- Гўзаллик ҳам синовдир.
- Мулк ҳам синовдир.

- Амал ва мансаб ҳам синовдир.
- Фарзанд-зурриётлар ҳам синовдир.

– Аллоҳ таоло бандаларининг неъматга шукр қилиши ёки кўрнамаклик қилишини билиш учун неъматларнинг аксарини синов қилиб беради.

Масалан, Аллоҳ подшоҳ-пайғамбарлардан бири Сулаймон алайҳиссаломга барча нарсани бўйсундириб берган ва у зот алайҳиссаломнинг тилидан шундай марҳамат қилган:

«Бу Роббимнинг фазлидандир. Мен шукр қиламанми ёки куфрони неъмат қиламанми, синаш учундир. Ким шукр қилса, ўзи учунгина шукр қилур. Ким неъматга ношукр бўлса, Роббим беҳожат ва карамли Зотдир» (Намл сураси, 40-оят).

Аллоҳим, бизни ҳам шукр қилувчи бандалардан қилгин!

(Сулаймон) деди: **«Роббим, мени Ўзинг менга ва ота-онамга берган неъматларингга шукр этишимга ва сен рози бўладиган солиҳ амаллар қилишимга муяссар этгин. Ўз раҳматинг ила мени солиҳ бандаларингга қўшгин»** (Намл сураси, 19-оят).

2288. Ҳаётнинг барча кўринишларида менга таълим берган нарса шуки, сукут қилиб жим турган тил энг етук тил экан.

2289. Ошиқ ва мутаассиб билан тортиша кўрма, чунки биринчисининг қалби кўр, иккинчисининг эса ақли ёпиқдир.

2290. Қуш қандай учган, ҳаволарга қандай кўтарилган бўлса, худди шундай ерга қўнади.
«Унванул байан» китобидан.

2291. Уммул мўминин Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кечаси уйғонсалар, «**Лаа илааҳа иллаллоҳу вааҳидул қоҳҳаар, Роббус-самааваати вал арди ва маа байнаҳума, ал-ъазийзул ғоффаар**» (*Қаҳҳор сифатли яккаю ёлғиз Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ. У еру осмон ва унинг орасидаги бор нарсаларнинг Робби бўлган азиз ва гаффор сифатли Зотдир*) дер эдилар».

Ибн Сунний ривояти.

2292. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламни ҳимоя қилиш учун ғазаб қил, лекин у ҳам у зотнинг ахлоқлари билан бўлсин.

2293. Садақаларнинг энг афзали сув билан сийлашдир.

2294. Ҳотам ал-Асом розияллоху анху айтади: «Солиҳа аёл диннинг устуни, уйнинг бинокори ва тоат-ибодатда ёрдамчидир».

2295. Ўзини хокисор тутган ҳурмат қилинади, ҳурмат талаб қилган эса хорланади.

2296. Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: «Бирингиз кечаси тўшагидан туриб, сўнг яна қайтса, уни изорининг бир тарафи билан уч марта қоқиб юборсин, чунки унда нима борлигини билмайди. Ёнбошлаганда шундай десин: «Бисмикаллоҳумма вазоъту жамбий ва бика арфаъух, ин амсакта нафсий фарҳамҳа ва ин родадтаҳа фаҳфазҳа бима таҳфазу биҳи ъибадакас солиҳийн» (Аллоҳим, Сенинг исминг ила ёнбошимни қўйдим ва Сенинг номинг ила тураман. (Уйқудалигимда) нафсимни олсанг, унга раҳм қилгин.

Агар уни яна ҳаётга қайтарсанг, солиҳ бандаларингни сақлаганингдек муҳофаза қилгин).

Имом Термизий, Ибн Можжа, Ибн Сунний ривояти.

2297. «(Қасамки,) Биз (Одам алайҳиссаломни) инсонни лойнинг мағзидан яратдик. Сўнгра уни (барча инсонларни аввало) мустаҳкам қароргоҳдаги (бачадондаги) нутфа-маний қилдик. Сўнгра бу нутфадан лахта қонни яратиб, лахта қондан бир тишлам гўшти яратиб, бир тишлам гўшдан суякларни яратиб, бу суякларга гўшт «кийдирдик», сўнгра (унга жон киргизиб, аввалги томчи сув – нутфадан бутунлай) бошқа бир жонзот холида пайдо қилдик. Энг Гўзал Яратгувчи (яъни йўқдан Бор қилгувчи бўлмиш) Аллоҳ Баракотли, Буюқдир».

(Муъминун сураси, 12-14-оятлар).

Изоҳ: Ушбу оятда инсоннинг она қорнидаги бир томчи сувдан то тирик, комил инсонга айлангунигача кечган жараён Яратганнинг Ўз Илоҳий қалами ила аниқ-равшан қилиб чизиб берилди. Дарвоқеъ, Буюк Яратгувчи — Аллоҳдан ўзга ҳеч ким мазкур жараённи бу қадар ойдин ва муфассал баён қилишга қодир эмас.

2298. Мен ҳам тупроқдан яратилганман, сен ҳам тупроқдан яратилгансан. Такаббурлик қилиб, кеккайишинг учун тупроқнинг бирор тури ва белгиси бор, деб ўйлайсанми?

2299. Таҳажжуд намози ҳақидаги сўзлар:

Саъийд ибн Мусаййаб роҳимахуллоҳ айтдилар: «Киши таҳажжуд намозини ўқиса, Аллоҳ унинг юзида бир нур пайдо қилади. Уни ҳар бир мусулмон яхши кўриб қолади. Ҳатто уни ҳеч кўрмаган киши ҳам: «Мен бу кишини яхши кўраман», деб қолади».

2300. Ким сенга шикоят қилса, сендан нимадир сўраган бўлади. Ким сен қилган ишни қилмаса, сени

айблаган бўлади. Ким ўз гапида сендан бошқага юзланса, сени ҳайдаган бўлади.

2301. Имом Моликдан ривоят қилинади:

Абу Дардо розияллоҳу анҳу ярим кечаси уйғонсалар, «**Наматил ʻбуйууну ва ғоротин нужуум, ва анта Ҳаййун Қоййум**» (*Кўзлар ухлади, юлдузлар ботди, Сен эса тирик ва қойимсан*) дер эдилар.

2302. Кўпчилик бошқаларнинг ҳаётини ўзининг ҳаётдан афзал деб ўйлайди. Бошқалар эса уларнинг ҳаётини ўзиникидан афзал деб ўйлайди. Бунинг сабаби шуки, биз қаноатнинг ҳақиқий маъносини йўқотиб қўйганмиз. Бахтсизликнинг сири эга бўлган нарсамиздан рози эканимизни унутишимиздадир.

سئل أحد الأعراب:
هل هذه الدابة لك؟
فقال: هي لله في يدي

2303. Бир аъробийдан: «Бу улов сеникими?» деб сўрашди. Аъробий: «Йўқ, у Аллоҳники, фақат менинг қўлимда, холос», деди.

2304. Ёмғирсиз момоқалдирокдан ўт-ўлан ўсмайди. Худди шунингдек, ихлоссиз иш ҳам хайрли самара бермайди.

2305. Дунёдан зуҳд қилиш улуғ роҳатдир, дунёга рағбат қилиш эса улуғ балодир.

«Унваанул байан» китобидан.

2306. Зайд ибн Собит розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламга уйқусизликдан шикоят қилдим. У зот: «Аллоҳумма, ғоротин нужууму ва ҳада`атил ʼбуйууну, ва анта Ҳаййун Қоййум, лаа та`хузука синатун ва лаа навм, йаа ҳаййу, йай қоййум, аҳдий лайлий ва аним ʼбайний» (Аллоҳим, юлдузлар ботди, кўзлар тинди. Сен эса тирик, қоимдирсан. Сени мудроқ ҳам, уйқу ҳам олмайди. Эй тирик ва қойим бўлган Зот, кечамни тинч қилиб, кўзимга уйқу бер) дегин», дедилар. Шу дуони айтган эдим, Аллоҳ мендан уйқусизликни кетказди».

Ибн Сунний ривояти.

2307. Бахтни ҳис этиш учун ғам-ташвиш чекиб кўриш керак.

– Ютуқни кўлга киритиш учун муваффақиятсизликни бошдан ўтказиб кўриш керак.

– Яхшилиқни ажратиб олиш учун ёмонликка назар солиб кўриш керак.

– Яхши кўришни ҳис этиш учун кароҳиятни ҳам билиб кўриш керак.

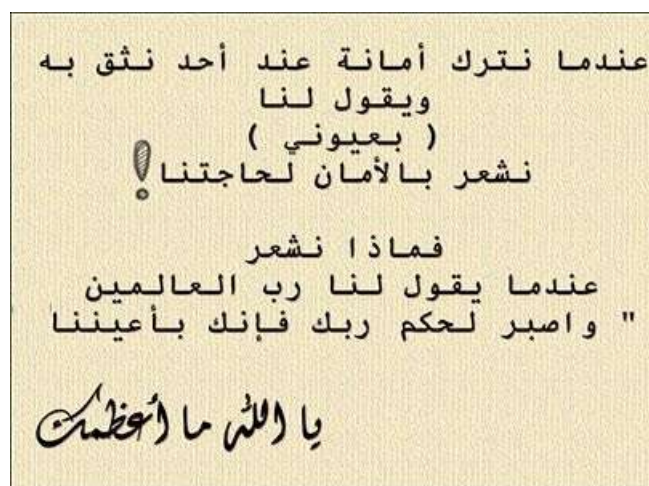
– Ғалабани ҳис этиш учун мағлубиятга учраб кўриш керак.

– Ҳузур-ҳаловатни ҳис этиш учун оғриқни тотиб кўриш керак.

Демак, ҳар бир неъматнинг қадрига етиш учун ундан маҳрум бўлиб кўриш керак. Улар бўлмаганида ҳеч нарсанинг қадр-қиммати ҳис этмаган бўлар эдик.

2308. Яқинларнинг зарбаси хатарлидир, чунки у яқин масофадан келади.

2309. Ишончли одамнинг ҳузурига омонат қўйганимизда у: «Кўз ўнгимда туради, хотиржам

бўлинг» деса, кўнглимиз хотиржам бўлади. Шундай экан, оламларнинг Робби бизга қарата: «Роббингнинг ҳукмига сабр қил. Албатта, сен кўз ўнгимиздасан», деганида нимани ҳис қиламиз?

Нақадар буюксан, Аллоҳим!

* Тур сураси, 48-оят

2310. Бузругмеҳр деди:

«Энг қувватли ҳайвон ҳам ётишга муҳтож, энг оқила аёл ҳам эрга тегишга муҳтож, энг уддабурон эркак ҳам маслаҳатга муҳтождир».

«Унваанул байан» китобидан.

2311. Амр ибн Шуъайб отасидан, отаси бобосидан ривоят қилади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уйқусида кўрққанларга: **«Аъузу бикалимаатиллааҳит-тааммаҳ мин ғозобиҳи ва шарри ъибаадиҳи ва мин ҳамазатиш-шайатийни ва ан йаҳзуруни»** (Аллоҳнинг мукаммал калималари билан Унинг газабидан, бандаларининг ёмонлигидан, шайтон ҳозир бўлиб, васваса қилишидан паноҳ тилайман) дейишни ўргатганлар.

Абу Довуд, Термизий ва Ибн Сунний ривояти.

Абдуллоҳ ибн Амр бу дуони ақли кирган болаларига ўргатар эди, агар ҳали ақли кирмаган бўлса, уни ёзиб, бўйнига илиб қўярди.

2312. Болаларнинг орзуси бир бўлак ширинликдир. Мана бу болакай эса ўша орзусини сотмоқда!

2313. Кишининг жавобига эмас, балки берган саволига қараб ҳукм чиқар.

2314. Тарихни ўрганиб, олган фойдамиз шу бўлдики, инсоният кўпинча тарихнинг ўғитларига қулоқ солмас экан.

2315. Одамларнинг энг ёмони узрларни қабул қилмайдиган, хатоларни беркитмайдиган, қоқилишларни кечирмайдиганлардир.

«Унваанул байан» китобидан.

2316. Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Холид ибн Валид розияллоҳу анҳу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга уйқусизликдан шикоят қилди. У зот шундай дедилар: «Тўшагингга ётсанг, шундай деб айт: «Аллоҳумма, Роббас самааваатис-сабъи ва маа азаллат, ва Роббал ардийна ва маа ақоллат, ва Роббаш-шайаатийна ва маа азаллат, кун лий жаарон мин холқика куллиҳим жамийъан ан йафрута ъалаййа аҳадун минҳум ва ан йабғийа ъалаййа, ъазза жаарука ва жалла санаука ва лаа илааҳа ғойрука ва лаа илааҳа иллаа анта» (Аллоҳим, эй етти осмон ва уни соялантирадиган нарсаларнинг

Робби, ер ва у кўтариб турган нарсаларнинг Робби, шайтон ва у адаштирган нарсаларнинг Робби! Менга бирор киши зўравонлик қилиб, ҳаддан ошмаслиги учун ҳаммасининг устидан Ўзинг ҳимоячи бўл. Сенинг ҳимоянг улуг, саноинг олийдир. Сендан бошқа илоҳ йўқ. Фақат Сенгина илоҳдирсан).

Термизий ривояти.

2317. Наҳл сураси шошқалоқликдан қайтариш билан бошланади:

«Аллоҳнинг амри келди. Унинг тезроқ келишини талаб қилмай қўя қолинг».

Ва сабр қилишга буюриш билан тугалланади:

«Сабр қил, сенинг сабринг фақат Аллоҳ биландир».

Шошқалоқликдан сақланиб, сабрни лозим тутгин!

2318. Одам вақтидан унумли фойдалана олса, бу Аллоҳ уни ютуққа эриштирганининг далилидир.

2119. Гап-сўзни кўпайтирганинг сари хатоларинг кўпаяверади. Лекин Аллоҳнинг зикри ундай эмас – зикрни кўпайтирганинг сари хатоларинг ўчирилаверади.

2120. Сўрашдан ўзингни тий, етарли ризқ ўзи келади.

«Унваанул байан» китобидан.

2321. Абу Ҳурайра розияллоху анху бундай деганлар:

«Бирортангиз ўзига ёқмайдиган туш кўрса, уч марта туфлаб, сўнг **«Инний аъузу бика мин ъамалиш-шайтони ва саййиатил аҳлаам»** (*Шайтоннинг амалидан ва ёмон тушдан Ўзинг паноҳ бер*) деса, унга ҳеч нарса зарар қилмайди».

Ибн Сунний ривояти

2322. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Нарда ўйнаган одам қўлини чўчқанинг гўштига (уриб), қонига бўягандек бўлади», дедилар.

2323. Инсон оч бўлса, овқат ейиш билан қорни тўяди. Зикр эса бунинг аксидир. Ҳар гал зикр қилса, қалб эшиги очилиб, зикрга бўлган иштаҳаси ортиб бораверади. Шарти қалбини Аллоҳ томон юзлантириб, Аллоҳнинг сифатларига иймон билан назар солиш, зеро, Аллоҳ –эшитувчи, кўрувчи, билувчи ва кузатувчи Зотдир.

2324. Кофирлар Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламни каззоб, шоир, сеҳргар, мажнун деб аташганда Аллоҳ у зотни Ўзи ҳимоя қилиб, шундай деган:

«Албатта, Биз Ўзимиз Сизни масхара қилгувчиларга (яъни уларни ҳалок этиш учун) кифоя қилурмиз» (Ҳижр сураси, 95-оят)

2325. Қимни дўсти қўллаб-қувватласа, душмани унга хор бўлади.

2326. Бир одам Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга туш кўрганини айтса, «**Хойрон роайта ва хойрон йакун**» (*Яхшилик кўрибсан, яхши бўлади*), дер эдилар.

Бошқа ривоятда шундай дейилган: «**Хойрон талқоҳу ва шаррон таваққоҳу, хойрон ланаа ва шаррон ъалаа аъдаина, валҳамду лиллааҳи Роббил ъааламийн**» (*Яхшиликка йўлиқасан, ёмонидан сақланасан. Кўрган тушинг бизнинг фойдамизга, душманнинг зарарига бўлсин. Оламлар Робби Аллоҳга ҳамд бўлсин*), дер эдилар».

Ибн Сунний ривояти

2327. Бахт-саодат гўзалликда ҳам, бойликда ҳам, куч-қувватда ҳам, соғликда ҳам эмас. Ҳақиқий саодат ушбу нарсалардан оқилона фойдаланишдадир.

Мустафо Маҳмуд.

2328. Кузда тўкилмаган япроқ тенгдошларининг наздида хоин, дарахтнинг наздида вафодор, фаслларнинг наздида эса исёнчидир. Ҳар ким ҳар бир ҳолатни ўз нуқтаи назаридан кўради.

2329. Аллоҳ таоло Юнус алайҳиссалом ҳақида шундай деган:

«Кўп тасбеҳ айтувчилардан бўлмаганида унинг қорнида қайта тириладиган Кунгача қолиб кетар эди» (Соффат сураси, 143-144-оятлар).

(Юнус алайҳиссалом Аллоҳга кўп тасбеҳ айтмаганида, ўша балиқнинг ичида қиёматгача қолиб кетар эди)

Демак, тинчлик-хотиржамликдаги тасбеҳнинг фалокатда асқотар экан.

2330. Кимни насаби ўтирғизса, одоби уни турғизади.

2331. Жобир ибн Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизга ҳамма ишларда истихора қилишни (яхшилик сўрашни) худди Қуръондан сура ўргатгандек ўргатар эдилар. У зот шундай дер эдилар: **«Бирортангиз бир ишни қасд қилса, фарздан ташқари икки рақъат намоз ўқисин. Сўнг: «Аллоҳумма, инний астахийрука биъилмик, ва астақдирука биқудротик, ва ас`алука мин фазликал ъазийм. Фаиннака тақдиру ва лаа ақдиру, ва таъламу ва лаа аъламу ва анта ъаллаамул ғуйууб. Аллоҳумма, ин кунта таъламу анна ҳаазал амро хойрун лий фий дийний ва маъаший ва ъаақибати амрий, ъаажили амрий ва аажилиҳи, фақдурху лий ва йассирху лий, сумма баарик лий**

фийҳи. Ва ин кунта таъламу анна ҳаазал амро шаррун лий фий дийний ва маъаший ва ӯаақибати амрий, ӯаажили амрий ва аажилиҳи фасрифҳу ӯанний вақдурлийал хойро ҳайсу каана, сумма роддиний бих» деб, сўнг ҳожатини айтсин» (Аллоҳим, Сенинг илминг билан Сендан яхшилик сўрайман. Сенинг қудратинг билан қодирлик сўрайман ва улуг фазлингдан сўрайман. Сен (ҳар нарсага) қодирсан, мен қодир эмасман. Сен (ҳар нарсани) билувчисан, мен билмайман. Сен гайбни билувчисан. Аллоҳим, агар мана шу қилаётган ишим динимда, яшашимда, ишларимнинг оқибатида, дунё ва охирагимда мен учун яхши бўлса, уни менга насиб қилгин ва осон қилгин, сўнг унда менга баракот бергин. Агар мана шу ишим динимда, яшашимда, ишларимнинг оқибатида, дунё ва охирагимда мен учун ёмон бўлса, мендан уни узоқлаштир ва қаерда бўлса ҳам, мен учун яхшиликни тақдир қил ва мени ундан рози қил).

Имом Бухорий ривояти.

التغريدة

د أحمد عيسى المعصراوي

سُئِلَ الإمام أحمد :
متى يجد العبد طعم الراحة ؟
فقال : عند أول قدم يضعها في الجنة !!

رزقني الله وإياكم الجنة بدون حساب ولا
سابق عذاب.

2332. Имом Аҳмаддан: «Банда роҳат лаззатини қачон тотади?» деб сўрашди. У зот: «Жаннатга биринчи қадамини қўйганида», дедилар.

Аллоҳим, барчамизни ҳисоб-китобсиз, азобга дучор бўлмаган ҳолда жаннатингга мушарраф қил!

2333. Оила аъзоларимга: «Сўзга чиқишимдан олдин устимга қаҳва тўкилиб кетди» деб, ўша ноқулай вазият ҳақида гапириб бераётган эдим, барчалари: «Кейин нима бўлди?» деб сўрашди. Фақат онам: «Бирор озор етмадими?» дедилар.

2334. Ҳимматни кучайтириш ҳалол таом ейиш ва Аллоҳ чизган чегарада туриш билан бўлади. Бунинг учун аспирин эмас, жидду-жаҳд керак.

2335. Неъмат гўзал нарса, шукрни унга тумор қил. Шукр қилинган неъмат завол топмайди, нонкўрлик қилинган неъмат узоққа бормайди.

«Унваанул байан» китобидан.

2336. Ибн Масъуд розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дер эдилар: **«Ат-тахиййаату лиллааҳи вас-солаваату ват-тоййибаат. Ассалааму ьалайка, аййухан-Набийю ва роҳматуллоҳи ва барокатуҳ. Ассаламу ьалайнаа ва ьалаа ьибаадиллааҳис-солиҳийн. Ашҳаду аллаа илааҳа иллаллоху ва ашҳаду анна Муҳаммадан ьабдуху ва росуулуҳ».**

(«Саломлар, дуолар ва яхшиликларнинг барчаси Аллоҳ учундир. Эй Пайгамбар, сизга салом ва Аллоҳнинг раҳматию баракоти бўлсин. Бизларга ва Аллоҳнинг солиҳ бандаларига ҳам салом бўлсин. Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ деб гувоҳлик бераман ва Муҳаммад Аллоҳнинг бандаси ва Расули деб гувоҳлик бераман»)

Муттафақун алайҳ.

2337. Ҳикматга юзлансанг, (яъни ҳар бир ишингни ҳикмат асосига қурсанг,) шаҳват ақлга хизмат қилур. Ҳикматдан юз ўгирсанг, ақл шаҳватга хизмат қилур.

التغريدة

د أحمد عيسى المعصراوي

الثبات لا يكون بكثرة الإستماع للمواعظ
وإنما يكون (بفعل) تلك المواعظ ...

﴿ولو أنهم فعلوا ما يوعظون به لكان خيراً
لهم وأشدّ تثبيتاً ..﴾

2338. Саботли бўлиш мавъизаларга кўп қулоқ солиш эмас, балки ўша мавъизаларга амал қилишдир.

«Ўзларига ваъз қилинган нарсаларни қилганларида эди, ўзларига яхши бўлар, саботлари ҳам мустаҳкам бўлар эди» (Нисо сураси, 66-оят).

2339. Амалинг билан (бирор савоб ишни) эриша олмасанг, ҳеч бўлмаса ниятинг билан эришгин, чунки Аллоҳнинг ҳузурида қалбларнинг ўрни юқоридир.

2340. Узоқ вақт чўзиб юргандан кўра чиройли рад қилиш гўзалроқдир.

«Унванул байан» китобидан.

2341. Абдурроҳман ибн Абу Лайло айтдилар:

Каъб ибн Ужра мени кўриб қолиб, «Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан эшитганимни сенга ҳадя қилайми?» деди. «Ҳа, ҳадя қилинг», дедим. У шундай деди: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан: «Эй Аллоҳнинг Расули, Аллоҳ сизга қандай салом айтишни бизга ўргатди. Аммо сизга ва аҳли байтингизга қандай салавот айтайлик?» дедик. У зот шундай дедилар: «Аллоҳумма, солли ʔалаа Муҳаммадин ва ʔалаа аали Муҳаммад, камаа соллайта ʔалаа Иброҳийма ва ʔалаа аали Иброҳийм, иннака ҳамийдум мажийд. Аллоҳумма, баарик ʔалаа Муҳаммадин ва ʔалаа аали Муҳаммад, камаа баарокта ʔалаа Иброҳийма ва

Ъалаа аали Иброҳийм, иннака ҳамийдум мажийд», деб айтинглар» (Аллоҳим, Иброҳим алайҳиссаломни ва у зотнинг оилаларини ёрлақаганинг каби, Муҳаммад алайҳиссаломни ва у зотнинг оилаларини ҳам ёрлақагин. Албатта, Сен мақтовли, улуғ Зотсан. Аллоҳим, Иброҳим алайҳиссаломни ва у зотнинг оилаларини баракотли қилганингдек, Муҳаммад алайҳиссаломни ва у зотнинг оилаларини ҳам баракотли қилгин. Албатта, Сен мақтовли, улуғ Зотсан).

Имом Бухорий ривояти.

2342. Ҳаёт дарсларидан ҳали кўп ибратли ўғитлар ўрганасан. Кўрган бўлсанг, ўт ўчирувчилар ҳеч қачон оловни олов билан ўчиришмайди.

2343. Ҳасан Басрий ҳамсухбатларидан бирини дафн қилиб бўлгач, қабрнинг бир четида турдилар-да, ёнларида турган бир кишига ўгирилиб: «Айтгин-чи, агар мана шу одам дунёга қайтадан келса, нима қилган бўлар эди?», дедилар. У: «Истиғфор айтиб, намоз ўқиб, яхшиликларни кўпайтирар эди», деди. Шунда Ҳасан Басрий: «У фурсатни бой берибди, энди сен бой бериб қўймагин-а?» дедилар.

2344. Шарқ мамлакатларида икки тоифадан бирига дуч келасан.

Бири диний илмлар билан кифояланиб, дунёвий илмни рад қилади.

Иккинчиси эса моддий илм ва моддий воситалар билан кифояланиб, динни инкор қилади.

Бу икки тоифа минтақадаги цивилизация учун фалокатдир. Улар ҳақиқий дин ва ҳақиқий илмнинг маъносини англамаганлардир.

Мустафо Маҳмуд.

2345. Пок аёлларни сўкишдан сақланинглар, шунда оналарингиз саломат бўлади.

«Унванул байан» китобидан.

2346. Ибн Аббос розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам маҳзунликда шундай дер эдилар: «**Лаа илааҳа иллаллоҳул ʔазиймул ҳалийм, лаа илааҳа иллаллоҳу Роббул ʔаршил ʔазийм, лаа илааҳа иллаллоҳу Роббус-самавати ва Роббул арди, Роббул ʔаршил карийм**» (Ҳалим ва улуг Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ. Улуг аршининг Робби бўлган Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ. Мукаррам аршининг ва еру осмонларнинг Робби бўлган Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ).

Имом Бухорий ва Муслим ривояти.

2347. Гоҳида ёрдам сўраш жуда қийин бўлади, лекин ундан бошқа чора бўлмайди.

2348. Сен севишганлар (Валентин) кунини нишонлайсанми?

Барча муҳаббатлар устидан ғолиб келувчи Аллоҳ муҳаббати олий муҳаббатдир!

Аллоҳ муҳаббати қалбингдаги барча муҳаббатлар устидан ҳукмрон эмасми?

Агар «ҳа» деб жавоб берсанг, унда нима учун шариатга хилоф бўлган ғойримуслим ва фосиқлар байрамини нишонляяпсан?

2349. Бирор муаммо юз берса, инсон унга бардош бериб, тоқат қилиши учун Аллоҳ қувват бериб қўяди.

«Аллоҳ ҳеч бир жонни тоқатидан ташқари нарсага таклиф қилмас» ояти хусусида чуқур мушоҳада.

** Бақара сураси, 286-оят*

2350. Кимки биродарларига рағбат кўрсатмаса, зиёнга йўлиқади.

«Унваанул байан» китобидан.

2351. Анас розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Бирор иш Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламга машаққат ёки маҳзунлик келтирса, у зот: **«Йаа ҳаййу, йа қоййуму, бироҳматика астағийс»** (*Эй ҳайй ва қаййум сифатли Зот, Сенинг раҳматинг ила ёрдам сўрайман*) дер эдилар.

Имом Термизий ривояти.

2352. Камбағаллар бахт-саодатни ўша мол-мулкда деб ўйлашади. Бой-бадавлат кишилар эса бахт-саодат қидириб, мол-мулк сарфлашяпти.

د أحمد عيسى المعصراوي

اللهم ارزقنا آدب القرآن وحب القرآن
وفضل القرآن ونور القرآن وسكينة القرآن
ودواء القرآن وشفاء القرآن وعلم القرآن
وفهم القرآن ونجاة القرآن

2353. Аллоҳим, бизларни Қуръон одоби, Қуръон муҳаббати, Қуръон фазилати, Қуръон нури, Қуръон

сакинати, Қуръон давоси, Қуръон шифоси, Қуръон илми, Қуръон тушунчаси ва Қуръон нажотидан баҳраманд қил!

2354. Ҳақиқат икки кишига – уни гапирадиган ва уни тушунадиган кишига муҳтождир.

2355. Ким сахий бўлса, ҳукмрон ва улуғ бўлади. Ким бахил бўлса, разил ва хор бўлади.

2356. Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Бирор иш Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламга хафалик олиб келса, у зот бошларини осмонга кўтариб, «Субҳааналлоҳил ъазийм», дер эдилар, дуо қилмоқчи бўлсалар, «Йаа ҳай, йаа қоййум» дер эдилар».

Имом Термизий ривояти.

2357. Яхши одамлар бир нарсадан озор чекиб, ранжишса, индамасдан сукут қиладилар.

2358. Агар қалбингда бағритошлик, баданингда мадорсизлик, ризқингда тангликни ҳис қилсанг, билгики, тилинг бефойда гапларга кўп шўнғибди.

2359. Ютуққа эришганлар билан қолганларнинг орасидаги фарқ кучнинг камлигида ёки илм-маърифатнинг озлигида эмас, балки ироданинг ноқислигидадир.

2360. Ҳар бир фазилатга, ҳар бир қонунга восита одобдир.

«Унваанул байан» китобидан.

2361. Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бирор қийинчилик ёки хафачилик етса, қуйидаги калималарни айтишимни буюрганлар: **«Лаа илааҳа иллаллоҳу каримул ъазийм. Субҳаанаҳу табаарокаллоҳу Роббул ъаршил ъазийм. Алҳамду лиллааҳи Роббил ъаламийн»** (Улуғ ва карим сифатли Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ. Улуғ аршининг Робби Аллоҳ баракотли ва покдир. Оламларнинг Робби Аллоҳга ҳамд бўлсин)

Насайй ва Ибн Сунний ривояти.

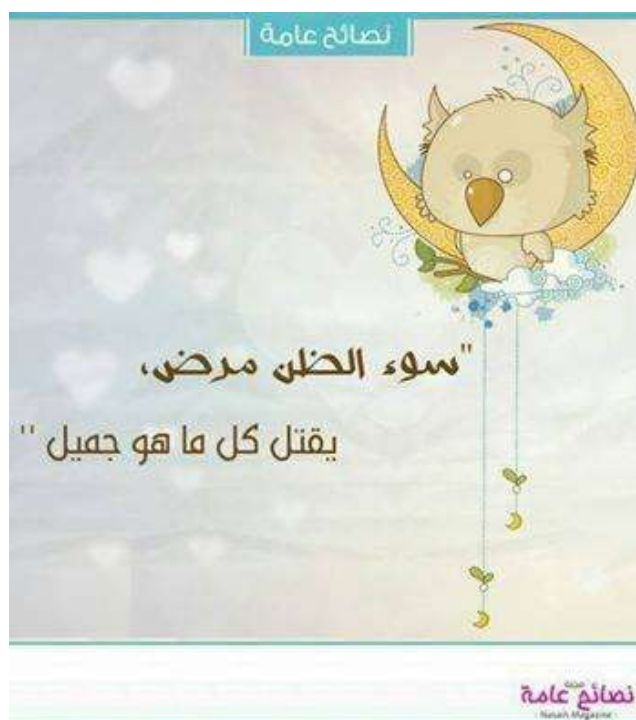

2362. Ёмонликнинг асли учтадир: кибр; очкўзлик; ҳасад.

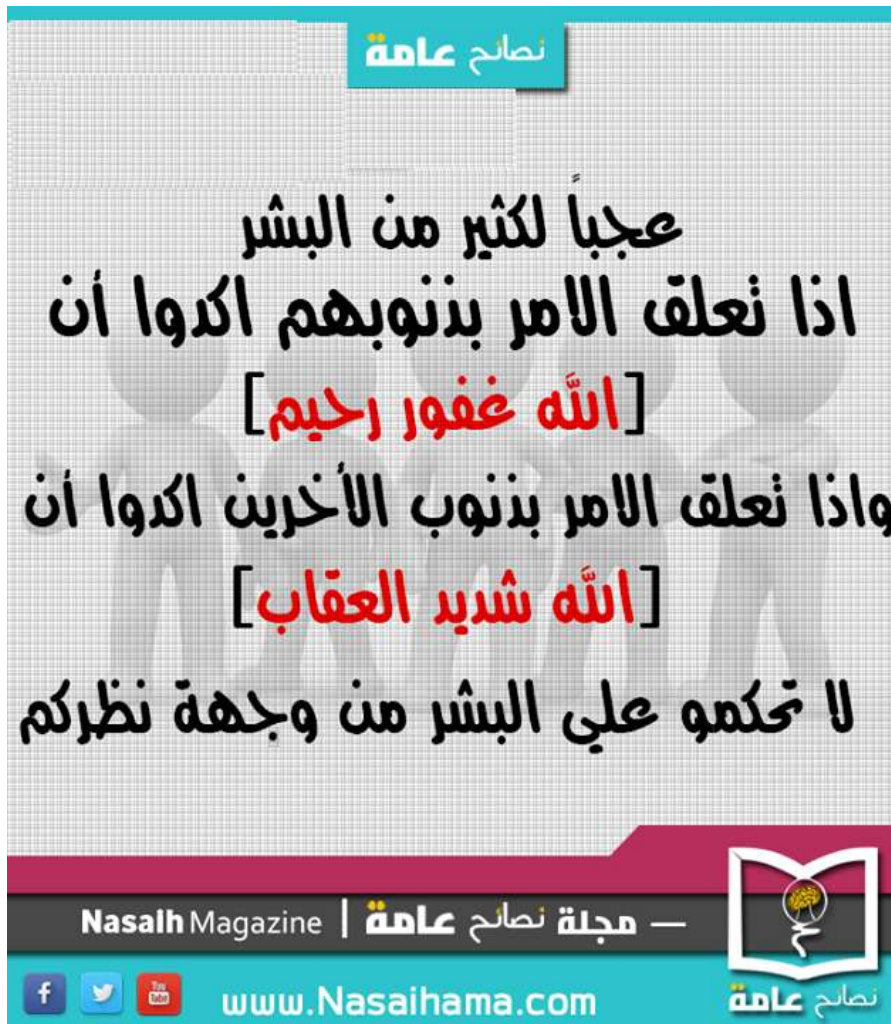
– кибр туфайли Иблис Одамга сажда қилишдан бош тортди.

– очкўзлик туфайли Одам жаннатдан чиқарилди.

– ҳасад туфайли Одам фарзанди ўз инисини ўлдиришга журъат қилди.

2363. Ёмон гумон шундай касалликки, барча гўзал нарсани барбод қилади.

2364. Кўп одамларга ҳайрон қоласан...

Ўзининг гуноҳига тааллуқли иш бўлса, «Аллоҳ гуноҳларни кечирувчи раҳмли Зот» дея бонг уришади. Бошқаларнинг гуноҳига тааллуқли бўлса, «Аллоҳ азоби қаттиқ Зот» дея асослаб берадилар.

Илтимос, инсоният устидан шахсий нуқтаи назарингиз билан ҳукм чиқарманг!

2365. Ҳикоя қилинишича, бир киши халифа Маъмун ҳузурида бўлиб, унга чиройли гаплар гапирибди. Шунда Маъмун ундан: «Кимнинг ўғлисан?» деб сўрабди. «Одобнинг ўғлиман, эй мўминларнинг амири!» дебди у. «Насабинг жуда олий экан», дебди экан Маъмун.

«Унванул байан» китобидан.

2366. Абу Бакра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қийинчилик пайтларида «Аллоҳумма, роҳматака аржу, фа лаа такилни илаа нафсий торфата ʻайнин ва аслиҳ лий ша`ний куллаҳу, лаа илааҳа иллаа анта» (Аллоҳим, раҳматингдан умидворман. Кўз очиб юмгунча ҳам мени ўз ҳолимга топшириб қўйма, барча ишларимни ислоҳ қил. Ўзингдан бошқа илоҳ йўқ) дер эдилар.

Абу Довуд ривояти.

2367. Яхё ибн Муоз айтдилар:
«Сенда мўминнинг уч насибаси бўлсин:
Фойда бермадингми, зарар ҳам берма.
Хурсанд қилмадингми, ғамга ҳам ботирма.
Мақтамадингми, ёмонламагин ҳам».
«Илм ва ҳикматлар мажмуаси» номли китобдан.

2368. Бало-офат сени поклик томон етакляптими?
Демак, у неъматдир.

Неъмат сени туғён ва саркашлик томон
етакляптими? Демак, у ғазабдир».

Мустафо Маҳмуд.

2369. Бахт-саодатнинг сири орзу қилган нарсамизда
эмас, боримизга қаноат қилишдадир, чунки инсонда
орзунинг ниҳояси йўқ!

2370. Иқтидори ва фазилатлари билан қувонган одам мусибатлар билан безовта бўлади.
«Унваанул байан» китобидан.

2371. Асмо бинти Умайс розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам менга шундай дедилар: **«Қийинчилик пайтларида айтиладиган калималарни сенга ўргатайми? «Аллоҳ, Аллоҳу Роббий, лаа ушрику биҳи шай`а», дегин»** (Аллоҳдир, Роббим Аллоҳдир, Унга ҳеч нарсани шерик қилмайман).

Абу Довуд, Ибн Можса ривояти.

2372. Аллоҳнинг зикридан холи ҳаёт маъносиз ҳаёт демакдир.

2373. Уйқунинг кўплиги қалбни ўлдиради, баданни оғирлаштиради, вақтни зое қилади, ғафлат ва дангасаликни кўпайтиради. Лукмон ўғилларига:

«Ошқозон тўлса, фикр ухлайди, ҳикмат тилсиз қолади ва аъзолар ибодатдан узоқлашади», дедилар.

2374. Филлар уришса, ўт-ўлан нобуд бўлади.

2375. Энг кучли кўрғон – дин, энг ёқимли неъмат – омонликдир.

2376. Саъд ибн Абу Ваққос розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: «Мен бир калимани биламан, уни маҳзунликка тушиб қолган киши айтса, нажот топади. У калима – биродарим Юнус алайҳиссаломнинг (балиқнинг қорнига тушиб қолганида) зулматларда туриб, «Лаа илааха иллаа анта, субҳаанака, инний кунту миназ-золимийн» (Ўзингдан бошқа илоҳ йўқ, мен (ўзимга) зулм қилувчилардан бўлиб қолдим) деб қилган дуосидир» (Анбиё сураси, 87-оят).

Ибн Сунний ривояти.

Саъднинг ривоятида шундай дейилган: «Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: «Бирор

муслмон Юнус алайҳиссаломнинг балиқ қорнида Роббига қилган дуосини – «Лаа илааха иллаа анта, субҳаанака, инний кунту миназ-золимийн»ни айтиб, дуо қилса, дуоси ижобат бўлади», дедилар.

Термизий ривояти.

2377. Солиҳа аёлнинг беш хусусияти бор:

1. Дин ва гўзал хулқ соҳиби.
2. Эрига итоатли.
3. Эрининг мол-мулкини сақловчи.
4. Яхшилик йўлида эрига кўмаклашувчи.

5. Фарзандларини ахлоқли қилиб тарбия қилувчи.

2378. Камбағаллар қаерда.....?
Нима учун уларни кўрмаяпман?

2379. «Биз қалбини Ўз зикримиздан ғофил қилиб қўйганларга итоат қилма» (*Каҳф сураси, 28-оят*).

Оятда «тилини» эмас, «қалбини» дейиляпти, чунки ғафлатнинг ўрни қалбдир. Қанчадан қанча тилида зикр, аммо қалби безътибор кимсалар бор!

Аллоҳдан хушуъли қалб ва зикрли тил сўраймиз!

2380. Илм – кўтарилиш қийин бўлган тоғдир, бироқ у қулаш осон бўлган қиялик.

«Унванул байан» китобидан.

2381. Савбон розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:
«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламни бирор
наrsa чўчитса, **«Хуваллоҳ, Аллоҳу Роббий, лаа
шарийка лаҳ»** (У Аллоҳдир. Роббим Аллоҳдир, Унинг
шериги йўқдир) дер эдилар.
Ибн Сунний ривояти.

2382. Аллоҳга яқинлашганигда бахт-саодатни қидирмай қўяқол, чунки у пайтда бахт-саодатнинг ўзи сени қидириб юрган бўлади!

2383. Қалблар бир-бирига ўхшайди, лекин улар орасидаги фарқ ҳар доим покизалик бўлиб қолаверади.

2384. Одамларни ҳурмат қилишим уларга муҳтож эканимни англамайди. Ҳурмат қилишим – менга диним ўргатган, тарбиям берган асоснинг маҳсулидир.

2385. Шундай ҳазиллар борки, охирида жиддий бўлиб қайтади.

2386. Амр ибн Шуайб отасидан, отаси бобосидан ривоят қилади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бирор нарсдан қўрққан кишиларга: **«Аъузу бикалимаатиллааҳит-тааммаҳ мин ғозобиҳи ва шарри ъибаадиҳи ва мин ҳамазатиш-шайатийни ва ан йаҳзуруни»** (Аллоҳнинг мукаммал калималари билан Унинг газабидан, бандаларининг ёмонлигидан ва шайтон васваса қилиб, менинг ёнимда ҳозир бўлишидан паноҳ тилайман) дейишни ўргатар эдилар.

Абу Довуд ва Термизий ривояти.

2387. Уйнинг чинакам пойдевори цемент ёки тош эмас, балки солиҳа аёлдир.

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
حوراء

نمت فرأيتني في الجنة ، فسمعت صوت قارئ
يقرأ ، فقلت من هذا؟ قالوا : هذا حارثة بن
النعمان ، فقال رسول الله : كذاك البر ،
كذاك البر ، وكان أبر الناس بأمه .
بلغوا عني ولو آية
إسناده صحيح .

2388. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:

«Тушимда жаннатни кўрибман. Бир қорининг тиловатини эшитиб, «Бу ким?» десам, «Ҳориса ибн Нўъмон», дейишди». Сўнг Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Яхшилик мана шундайдир, яхшилик мана шундайдир, Ҳориса одамлар орасида онасига энг кўп яхшилик қилувчилардан эди», дедилар.

Имом Насаий ва Аҳмад ривояти.

fb.com/mosshaf

كان مالك بن دينار يقول:

يا أهل القرآن

ماذا زرع القرآن في قلوبكم؟

2389. Молик ибн Динор:

«Эй аҳли Қуръонлар! Қуръон қалбларингизга нима экди?» дер эдилар.

2390. Аҳнаф ибн Қайс айтди:

«Одобнинг аввали тилдир. Амалсиз сўзда, саховатсиз бойликда, вафосиз ростликда, тақвосиз фикҳда, ниятсиз садақада хайр (яхшилиқ) йўқ».

«Унванул байан» китобидан.

2391. Абу Мусо Ашъарий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Кимга ғам-ташвиш етса, ушбу калималар билан дуо қилсин**», дедилар. Бир киши: «Эй Аллоҳнинг Расули! Мана шу калималардан бебаҳра қолган киши хасоратда бўладими?» деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Ҳа**», дедилар. Сўнгра «**Бу калималарни ўзинглар ҳам айтинглар, бошқаларга ҳам ўргатинглар. Ким бирор нарса талабида шу калималарни айтса, Аллоҳ унинг хафалигини кетказиб, хурсандчилигини зиёда қилади**» деб, сўнг

ўша калималарни айтдилар: «Ана ʔабдука, ибну ʔабдика, ибну амаатика фи қобзотик, насийатий бийадик, мазин фиййа ҳукмук, ʔадлун фиййа қозоук, ас`алука бикулли исмин ҳува лака саммайта биҳи нафсака ав анзалтаҳу фи китаабика ав ʔалламтаҳу аҳадан мин холқика ав иста`сарта биҳи фий ʔилмил ғойби ʔиндака ан тажʔалал Қурʔана нуру содрий ва робийʔа қолбий ва жилаа ҳузний ва заҳаба ҳаммий» (Мен Сенинг қулингман, қулингнинг ўғлиман, чўрингнинг зурриётиман. Кокилим Сенинг қўлингда. Ҳукминг менинг устимда жорийдир. Сенинг ҳукминг одилдир. Ўзингни номлаган ёки Китобингда нозил қилган ёки яратганларингдан бирортасига ўргатган ёки гайб илмингда сақлаб қўйган исмларинг ила сўрайманки, Қурʔонни дилимнинг нури, қалбимнинг баҳори, маҳзунлигимни аритувчи ва гамимни кеткизувчи қил).

Ибн Сунний ривояти.

لا تلتفت خلفك لترى
كثرة الأتباع، وإنما انظر
أمامك لترى سلامة
الطريق .

عبدالعزیز الطریفی

2392. Ортингдан эргашувчилар кўплигини кўриш учун ортингга қарама, балки йўлинг тўғрилигини кўриш учун олдингга қара!

سأل رجل أحد العلماء :

هل أنا من الصالحين ؟

فأجاب: إن كنت تدعو **لوالديك** فأنت منهم

لحديث **(أبو ولد صالح يدعو له)** وإن كنت

تنسى **والديك** فلست منهم بقدر نسيانك لهم!!

2393. Бир киши бир олим зотдан: «Мен ҳам солиҳларданманми?» деб сўради. Олим: «Агар ота-онангнинг ҳаққига дуо қилаётган бўлсанг, демак, солиҳлардансан, чунки ҳадисда: «Ҳаққига дуо қиладиган солиҳ фарзанд», дейилган. Аммо ота-онангнинг ҳаққига дуо қилишни унутсанг, уларни қанчалик унутган бўлсанг, шунчалик солиҳ эмассан», деб жавоб берди.

إنما الفقيه :
الزاهد في الدنيا
الراغب في الآخرة
البصير بدينه
المدام على عبادة ربه
الذي لا يهمز من فوقه
ولا يسخر بمن دونه
ولا يبتغي على علم علمه الله تعالى أجرا

2394. Ҳақиқий фақиҳ – дунёда зоҳид, охиратга ошиқ, дини хусусида кўзини катта очган, Роббининг ибодатида бардавом, ўзидан юқоридагиларни иғво қилмайдиган, ўзидан пастдагиларни масхараламайдиган ва Аллоҳ ўргатган илм учун ҳақ талаб этмайдиган кишидир.

2395. Мазах қилишни ташланг, чунки бундан фақатгина гинаю адоватлар қолади.

«Унваанул байан».

2396. Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам менга: «Эй Али, қийин аҳволга тушиб қолганда айтиладиган калималарни ўргатайми?» дедилар. «Аллоҳ мени сизга фидо қилсин, ўргатинг», дедим. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Қийин аҳволга тушиб қолсанг, «Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм. Ва лаа ҳавла ва лаа қуввата иллаа биллааҳил ʼалийийил ʼазийм», деб айт. Чунки мана шу дуо билан Аллоҳ хоҳлаганича ҳар турли балолардан халос қилади», дедилар».

Ибн Сунний ривояти.

2397. Фитна замонида сени собит, барқарор қилувчи тўрт тамојил бор:

1. Қуръони каримни тадаббур билан ва амал қилган ҳолда тиловат қилиш:

«Сенинг қалбингни у билан собит қилиш учун шундай қилдик» (Фурқон сураси, 32 оят)

(Эй Муҳаммад, Биз сенинг қалбингни Қуръон билан собит қилиш, қувватлаш учун уни бўлак-бўлак ҳолда нозил этдик ва гўзал равишда дона-дона қилиб ўқиб бердик. Қуръон бирданига тушмасдан, бўлак-бўлак бўлиб тушар, ҳар ваҳий келганида Пайғамбаримизнинг қалblари қувватланар, кучларига куч, ғайратларига ғайрат қўшилар эди).

2. Сийрат китоблари ва пайғамбарларнинг қиссаларини мутолаа қилиш:

«Биз қалбингни саботли қилиш учун сенга пайғамбарларнинг барча хабарларини қисса қилиб айтмоқдамиз» (*Худ сураси, 120-оят*).

3. Олган илмига амал қилиш:

«Улар ўзларига ваъз қилинган нарсаларни қилганларида эди, бу ўзлари учун яхшилик ва саботларини мустаҳкамлаш бўлар эди» (*Нисо сураси, 66-оят*).

4. Қуйидаги дуони айтиб юриш;

«Бизни тўғри йўлга бошлагин» (*Фотиҳа сураси, 6 оят*).

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам (нафл намозда) саждада: **«Йаа муқоллибал қулууб, саббит қолбий ва басорий ьалаа тоъатика»** (*Эй қалбларни ўзгартирувчи Зот, қалбимни ва қалб кўзимни тоатингда мустаҳкам қилгин*) дер эдилар.

الآفة الاولى:
- إذا ابتليت بحب الشهوات .
- الحل : راجع حساباتك مع الصلوات .
- الدليل : قال تعالى (فخلف من بعدهم خلف أضاعوا
الصلاة واتبعوا
الشهوات) .
الآفة الثانية:
- إذا أحسست بالشقاء وعدم التوفيق .
- الحل : راجع حساباتك مع أمك .
- الدليل : قال تعالى (وبرا بوالدتي ولم يجعلني جبارا شقياً
(
الآفة الثالثة:
- إذا شعرت بالاكتماب والضعف
- الحل : راجع حساباتك مع القرآن
- الدليل : قال تعالى (ومن أعرض عن ذكرى فإن له معيشةً
ضنكاً)
أحببتها فوددت أن أشاركها معكم

2398. Биринчи офат:

Шаҳват балосига гирифтор бўлиб қолсанг, намозларингни бир ҳисоб-китоб қилиб кўр. Чунки оятда шундай дейилган:

«Уларнинг ортидан бир ўринбосарлар қолдики, улар намозни зое қилиб, шаҳватларга эргашдилар» (Марям сураси, 59-оят).

Иккинчи офат:

Бахтсиз, омадсиз бўлиб қолган бўлсанг, онангга қилаётган муомалангни бир сарҳисоб қилиб кўр. Чунки оятда шундай дейилган:

«Шунингдек, (Аллоҳ) мени онамга итоатли, меҳрибон қилди ва мени ситамкор бадбахт қилиб қўймади» (Марям сураси, 32-оят).

Учинчи офат:

Тушкунликка тушиб, аҳволинг танг қолган бўлса, Қуръонга қилаётган муомалангни бир сарҳисоб қилиб кўр. Чунки оятда шундай дейилган:

«Ким Менинг зикримдан юз ўгирса, унинг ҳаёти албатта тангликда бўлур» (Тоҳа сураси, 124-оят).

2399. Ғазаб пайтида сўзлашдан тўхта!
Хавф пайтида сусткашликдан тўхта!
Маҳзунликда қарор қабул қилишдан тўхта!
Хиёнат пайтида кўр-кўрона ишонишдан тўхта!

2400. Сени инсофга чақирмасларидан аввал ўзингни инсофга чақир.

«Унваанул байан» китобидан.

2401. Абу Мусо Ашъарий розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам бирор қавмдан хавфсирасалар, **«Аллоҳумма, иннаа нажъалука фий нуҳууриҳим ва наъуузу бика мин шурууриҳим»** (Аллоҳим, биз Сени уларга рўпара қўямиз ва Сендан уларнинг ёмонлигидан паноҳ тилаймиз) дер эдилар.

Абу Довуд ва Насайй ривояти.

2402. Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Аллоҳ бир бандани яхши кўрса, Жаброилга: «Аллоҳ фалончини яхши кўради, сен ҳам уни яхши кўргин!» деб нидо қилади. Шунда Жаброил уни яхши кўради. Кейин Жаброил осмон аҳли ичида: «Аллоҳ фалончини яхши кўради, сиз ҳам уни яхши кўринг!» деб нидо қилади. Шунда осмон аҳли ҳам уни яхши кўрадилар. Сўнгра унинг мақбуллиги ерга индирилади».

Имом Бухорий ривояти.

2403. Пурмаъно сўзлар:

Мени билмаган ҳолда гапириб, менга зулм қилишди... Аллоҳ менинг гуноҳларим ўчирилишини хоҳлади. Уларга раҳмат!

2404. Гуноҳлар кўпайгач, қалблар қотади. Қалблар қотгач, кўз ёши қурийди.

2405. Мусибат пайтида сабр қилиш неъматларнинг энг улуғидир.

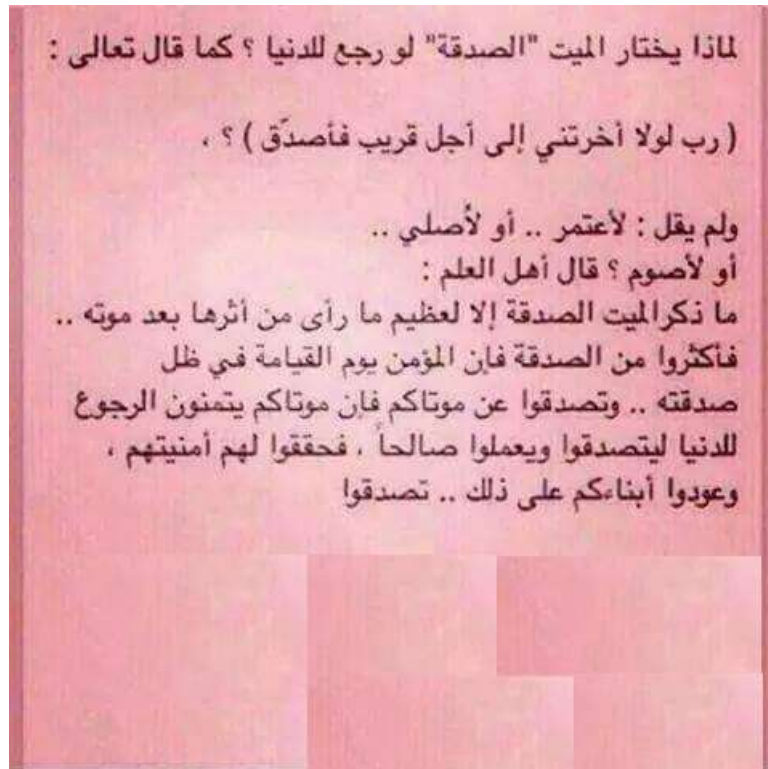
«Унванул байан» китобидан.

2406. Ибн Умар розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам менга шундай дедилар: «Агар султондан ёки бошқа бирор кишидан қўрқсанг, «Лаа илааха иллаллоҳул ҳалиймул ҳакийм. Субҳааналлоҳи Роббис-самааваатис-сабъи ва Роббил ʼаршил ʼазийм, лаа илааха иллаа анта ʼазза жаарука ва жалла санааук» (Ҳаким ва ҳалим сифатли Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ. Етти осмон ва улуғ аршининг Робби Аллоҳ покдир. Ўзингдан бошқа илоҳ йўқ, Сенинг ҳимоянг азиз, саноинг улуғдир) деб айт».

Ибн Сунний ривояти.

2407. Нима учун маййит дунёга қайтса, айнан садақани танлайди?

Чунки Аллоҳ таоло шундай деган: «**Ва бирингизга ўлим келиб, «Роббим, қанийди менинг ўлимимни яқин муддатга ортга сурсанг, садақа қилиб солиҳлардан бўлсам»**, демасдан аввал Биз сизларга ризқ қилиб берган нарсалардан нафақа қилинг» (Мунофиқун сураси, 10 оят).

Нима учун маййит «Агар дунёга қайтсам, умра қиламан», «Намоз ўқийман» ёки «Рўза тутаман», демайди?

Чунки аҳли илмларнинг айтишича, инсон вафот этгач, айнан садақанинг асари қолганини кўради. Шунинг учун садақани кўпайтиринглар, чунки мўмин одам Қиёмат куни садақасининг сояси остида бўлади. Марҳумларнинг номидан ҳам садақа қилаверинглар, чунки улар дунёга қайтиб, садақа қилиш ва солиҳ

амалларни бажаришни орзу қилишяпти. Уларнинг орзуларини амалга оширинглар, фарзандларингизни ҳам шу нарсага одатлантиринглар, садақа улашинглар!

2408. Пурмаъно сўзлар:

Гоҳида кимларгадир орқангни ўгириб оласан. Тўғри, сен бунга мағрурлик, такаббурлик ёки заифлик сабабли қилмайсан. Балки, қадимгилар айтганидек, «Жоҳилнинг муолажаси ўзини жоҳилликка солишдир», деган гапга амал қиласан.

2409. Ўз жонига зулм қилганлар:

Сени йироқлатган кишига ҳам яқинлашаверишинг
яъни, суймаганга ҳам суйкалаверишинг.

Сени ҳурмат қилмайдиган кишига ҳам тавозеъ
қилаверишинг;

Танимаган одамингнинг мақтовини ҳам қабул
қилаверишинг.

2410. Ҳақиқий оқил – замон ғафлатини ғанимат билган, имкон фурсатини ушлаган кишидир.

«Унваанул байан» китобидан.

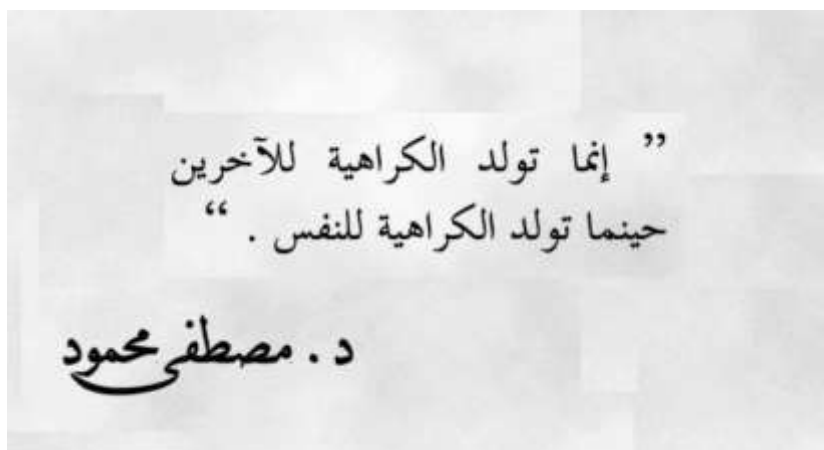
2411. Анас розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам душманга йўлиққанларида **«Йаа мавлика йавмиддин! Иййаака аъбуду ва иййаака астаъийн»** (Эй қиёмат кунининг Подшоҳи, Сенгагина ибодат қиламан, Сендангина ёрдам сўрайман) дедилар. Шунда фаришталарнинг одамларни ерга ётқизиб, олдидан ва орқасидан ураётганини кўрдим».

Ибн Сунний ривояти.

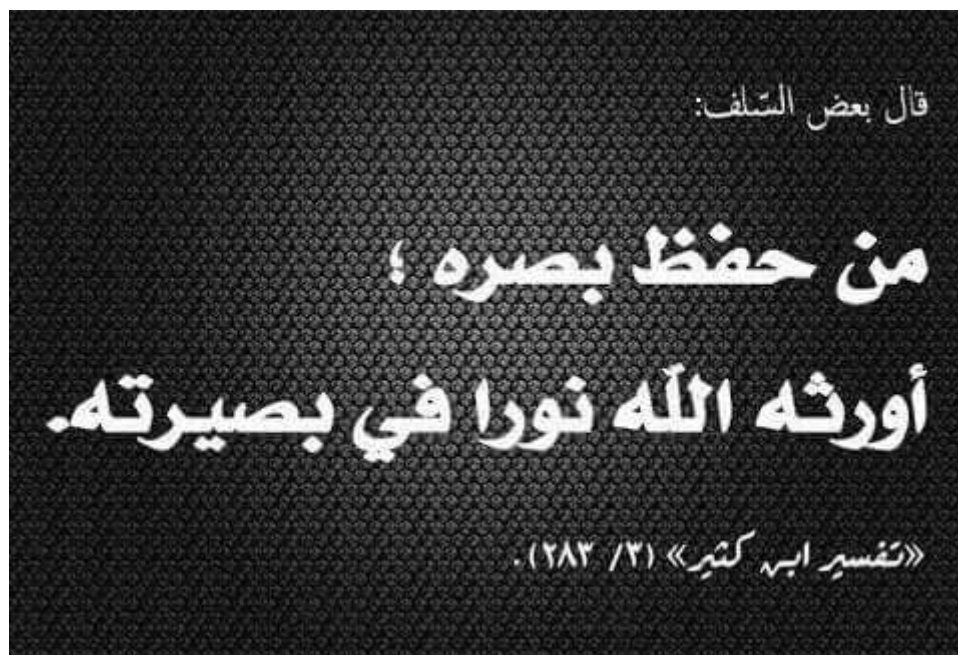

2412. Керак бўлиб қолсанг, қаердалигингни дарҳол топиб олишади!

2413. Киши ўзидан нафрат қила бошлагандагина бошқаларга ҳам нафрат ва ёмон кўриш пайдо бўлади.

Мустафо Маҳмуд.

2414. Салаф солиҳлар айтади:

«Ким кўзини (номахрамларга қарашдан) тийса,
Аллоҳ унинг қалб кўзига нур ато қилади».

Ибн Касир тафсири, 3 жуз, 283 саҳифа.

2415. Ақл, одоб, тафаккур, тажриба ва насаб эгалари билан ҳамсухбат бўл.

«Унваанул байан» китобидан.

2416. Шайтонга йўлиққанда ёки шайтондан қўрққанда айтиладиган зикрлар:

Аллоҳ таоло Аъроф сурасининг 200-оятда шундай деган:

«Сизларни шайтоннинг васвасаси йўлдан урмоқчи бўлса, Аллоҳдан паноҳ сўранг. Албатта, У эшитувчи, билувчи Зотдир».

Исро сурасининг 45-оятда шундай деган:

«Қуръон қироат қилганингизда сизлар билан охиратга иймон келтирмайдиган кимсалар ўртасида

кўринмас парда қилиб кўямиз (ва улар Қуръонни англай олмаслар)».

Суҳайл ибн Абу Солиҳ розияллоҳу анҳу айтади: «Отам мени Бану Ҳорисага юбордилар. Ёнимда бир дўстим ҳам бор эди. Бир пайт девор ортидан бир киши дўстимни чақирди. Дўстим деворнинг ёнига борди, лекин ҳеч кимни тополмади. Буни отамга айтиб берган эдим, отам: «Шундай бўлишини билганимда сени юбормас эдим. Лекин бундан кейин шунга ўхшаш бирор овоз эшитсанг, намозга азон айт, чунки Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу шундай деган: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам **«Намозга азон айтилса, шайтон орқасига қараб қочади»**, деганлар».

Имом Муслим ривояти.

2417. Кечани (беҳуда нарсалар билан) бедор ўтказиш жиноят бўлиб, бунинг учун эрталаб уйғонганингда товон тўлайсан.

2418. Яхшилиқнинг афзали учтадир:

Ғазаб пайтида ҳам ростгўй бўлиш, қийинчилик пайтида ҳам сахий бўлиш, азоблашга қурби етса ҳам кечириб юбориш.

2419. (Эй Муҳаммад алайҳиссалом!) Парвардигорингиз асаларига ваҳий қилди (буюрди): «Тоғларга, дарахтларга ва улар (одамлар) қурадиган уйларга ин солгин. Сўнгра турли мевалардан еб,

Парвардигоринг (сен учун) осон, қулай қилиб қўйган йўллардан юргин!» Унинг қорнидан алвон рангли ичимлик – асал чиқур. Унда одамлар учун шифо бордир. Албатта, бу ишда (яъни шу митти жониворнинг ҳам одамлар учун хизматкор қилиб қўйилишида) тафаккур қилувчи қавмлар учун оят-ибрат бордир (Наҳл сураси, 68-69-оятлар).

(Аллоҳ таолонинг ҳайвонларга, жумладан, асаларига ваҳий қилиши унга илҳом бериш ҳисобланади. Аллоҳ таоло асаларини яратганда унга ҳис-туйғу ва илҳомни қўшиб яратгани учун у ўзига топширилган ишни кўпгина ақлли инсонлар ҳам қила олмайдиган аниқлик билан бажаради)

2420. Кимки орзусига етиш йўлида сабр этса, эришади. Кимки орзуимга етдим деб, лоқайдлик қилса, эришганини йўққа чиқаради.

«Унваанул байан» китобидан.

2421. Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Авф ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам икки киши ўртасида ҳукм қилдилар. Зарарига ҳукм қилинган киши: «Ҳасбийаллоҳу ва ниъмал вакийл», деди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Аллоҳ таоло ожизни маломат қилади. Сен эса кучли бўл. Агар сен ёқтирмайдиган бирор иш содир бўлса, «Ҳасбийаллоҳу ва ниъмал вакийл» (Аллоҳнинг Ўзи менга кифоядир, У Зот қандай яхши вакил!) дегин**», дедилар».

Абу Довуд ривояти.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «**Аллоҳ таоло учун кучли мўмин кучсиз**

мўминдан яхшироқ ва маҳбуброқдир, аммо иккаласида ҳам яхшилик бор. Сенга фойда берадиган нарсага ҳарис бўл. Аллоҳдан ёрдам сўра. Ожизлик қилма. Сенга бирор мусибат етса, «Агар ундай қилганимда бундай бўларди», демагин, балки «Аллоҳнинг тақдири, У хоҳлаган нарса бўлади», дегин, чунки «агар» калимаси шайтоннинг амалини очади».

Имом Муслим ривояти.

2422. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Иблис тахтини сув устига қўяди, сўнгра аскарларини жўнатади. Уларнинг энг баланд мавқеълиси – фитнаси каттароғидир. Улардан бири Иблиснинг олдига келиб, «Мен бир кишини хотинидан ажратмагунимча уларнинг олдидан кетмадим» деса, Иблис ўша фитначини ўзига

яқинлаштиради ва: «Ҳа, сен (хослардансан)» деб, уни ўзининг жамоасига қўшади».

Имом Муслим ривояти.

2423. Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳу айтадилар: «Биродарингизга айтилган «Жазаакаллоҳу хойрон» (Аллоҳ сени яхшилик билан мукофотласин) деган сўзнинг қадрини билгангиз эди, бир-бирингизга уни кўпроқ айтган бўлар эдингиз».

2424. Ҳаётингда дўстларингнинг хатоларини ташлаб юбориш учун кичик бир чуқур қазиб қўй! Аммо улардан аразлаб қолганинда бу чуқурга қайтиб қолмаслик учун унинг қаердалигини унутишинг керак.

2425. Тошлоқ ерда экин кўкармаганидек, қаттиқ қалбларга ҳикмат таъсир қилмайди.

«Унваанул байан» китобидан.

2426. Анас розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам:

«Аллоҳумма, лаа саҳла иллаа маа жаъалтаҳу саҳлан, ва анта тажъалул ҳазна иза ши`та саҳла» (Аллоҳим, Сен енгил қилган нарсагина енгилдир. Сен хоҳласанг, оғирни ҳам енгил қила оласан) дер эдилар.

Ибн Сунний ривояти.

2427. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Ким (намозда) сафнинг очилиб қолган ерини беркитса, Аллоҳ унинг даражасини кўтариб, унинг учун жаннатда бир уй қуради», дедилар.

Ибн Можса ривояти.

2428. Имомлардан бирига: «Дарёда чўмилишни хоҳласам, юзимни қиблага қаратайми ёки аксинчами?»

деб савол беришди. У зот: «Кийимларинг томонга қарат, ўғирлаб кетишмасин», дедилар.

2429. Бахт-саодатнинг қоидалари:

Аллоҳ билан бирга бўл!

Ҳеч кимга ҳасад ва адоват қилма!

Ҳар қанча юқорилаб кетсанг ҳам, содда ва оддий ҳаёт кечир!

Балолар қанчалик кўпаймасин, яхшиликка йўйгин!

Миннатсиз, бирор эвазга умид қилмай ҳада беришни ўрган!

2430. Тириклигида сенга яхшилиги етмаган кишининг ўлимида кўзларинг ёш тўкмайди.
«Унванул байан» китобидан.

2431. Ибн Умар розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Бирортангизнинг тирикчилиги қийинлашиб қолса, нима учун уйдан кўчага чиқаётиб, қуйидаги дуоларни айтмайди: «Бисмиллааҳи ʔалаа нафсий ва маалий ва дийний. Аллоҳумма, роддиний биқозоика ва баарик лий фиймаа қуддиро лий ҳатта лаа уҳибба таъжийла маа аххорта ва лаа та`хийро маа ʔажжалта»** (Жоним, молим ва диним Аллоҳнинг исми ила. Аллоҳим, мени қазои қадарингга рози қилгин, менга тақдир қилган нарсангга баракот бергин, токи Сен кечиктирган нарсанинг тезроқ бўлишини, Сен тезлаштирган нарсанинг кечикишини истамайин).

Ибн Сунний ривояти.

2432. Бир киши дўстига: «Фалон киши сабабли қалбим шод бўлмапти!» деди. Шериғи шундай деди:

«Менинг ҳам қалбим шод бўлмаяпти! Лекин қаердан биласан, эҳтимол, Аллоҳ қалбларимизни тўсиб қўйгандир, шунинг учун солиҳларни яхши кўрмайдиган бўлиб қолгандирмиз?»

2433. Ҳақиқий маҳрумлик – туни билан ҳали WhatsUрга, ҳали Facebookга муккасидан кетиб, кейин бир рақъат намоз билан бўлса ҳам Робби билан холи қолмасликдир.

Ахир туннинг чиройи намоз, сажда ва дуода эмасми? Ахир Роббимиз туннинг охирги учдан бири қолганида (ер осмонига) тушиб, сукунатга барҳам бериб, «Сўровчи борми, ато қиламан!» деб нидо қилади-ку!

2434. Одамларнинг қилган ишини кузатишади.

Одамларнинг ахлоқини танқид қилишади.

Одамларнинг ишларини обдон муҳокама қилишади.

Одамларнинг ниятларини ҳам таҳлил қилишади.

Мана шу каби нарсалар билан умрлари ниҳоясига етади. Уларнинг бирортаси ўзининг ҳаётини эмас, бировларнинг ҳаётини «яшаб» ўтишади.

2435. Бир донишманд шундай деди: «Кўпгина неъматлар борки, шериги бўлсагина яроқли бўлади: илм тақвосиз, ёдлаш фаҳмсиз, чирой ҳаловатсиз, насаб одобсиз, шодлик тинчликсиз, бойлик қаноатсиз, ижтиҳод тавфиксиз яроқли бўлмайди».

«Унванул байан» китобидан.

2436. Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Аллоҳ таоло бир бандага аҳли аёл, мол-дунё ва фарзанд неъматини ато этганда ўша одам: «Маа шаа`аллоҳ! Лаа қуввата иллаа биллаах» (Аллоҳнинг хоҳлагани бўлади. Куч-қувват фақат Аллоҳ биландир) деса, бу неъматларда ўлимдан бошқа офат кўрмайди».

Ибн Сунний ривояти.

إذا صنعت لأحد
معروفاً فلا تطلب منه
الدعاء لك وإنما توجه لله
متوسلاً بعملك: (فسقى لهما
ثم تولى إلى الظل فقال رب
إني لما أنزلت إلي من خير
فقير) عبدالعزیز الطریفی

2437. Бировга яхшилик қилсанг, ҳаққингга дуо қилишини талаб қилма, балки ўша амалингни васила қилиб, Аллоҳга юзлан!

«Шунда (Мусо) икковига суғориб берди. Сўнгра сояга қайтди ва шундай деди: «Роббим, (даргоҳингдан) мен учун нима яхшилик нозил қилсанг, мен ўшанга муҳтожман» (Қасос сураси, 24-оят)

(Мусо алайҳиссалом ийманиб, ўзларини оломондан четга тортиб турган икки қизнинг ҳайвонларини суғориб бердилар, буни ўзларининг йигитлик бурчи, деб билдилар. **«Сояга қайтди»**, демак, кун иссиқ экан, у зот бундан аввал ҳам сояда ўтирган эканлар. Лекин қийналаётган икки аёлни кўриб, ғоятда чарчаган, ҳориб-толган, очикқан бўлсалар ҳам, туриб бориб, уларга ёрдам бердилар. Сўнг яна соядан жой олдилар. Ёлғиз қолгач, «ёлғизнинг ёри худо» деб, яна Роббул Оламийнга илтижо қилдилар)

2438. Баъзан хоҳлаган нарсангга эриша олмаганинг ўша хоҳлаган нарсангдан афзал бўлади.

2439. Имом Аҳмад роҳимаҳуллоҳ айтдилар:
«Аллоҳ сен яхши кўрган нарсани бардавом қилишини истасанг, Аллоҳ яхши кўрган нарсани қилишда бардавом бўл!»

2440. Шеър:

Қасам умринггаки, замон дилбанди,
Инсон эрур фақат ўз динин фарзанди.
Насабга суюнма, тақводан кечиб,
Шайтон қуйган ғурур шаробин ичиб:
Салмони Форсийни улуғлаб Ислом,
Ва Абу Лаҳабни хорлади куфрон.

2441. Аллоҳ таоло шундай дейди:

«Бирор мусибат етса, «Албатта, биз Аллоҳникимиз ва албатта, биз У Зотга қайтгувчилармиз», дейдиган собирларга хушхабар беринг. Ана ўшаларга Робблари томонидан салавот (мағфират) ва раҳмат бордир. Ана ўшалар ҳақ йўлни топгувчилардир».

(Бақара сураси, 155-156-оятлар)

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Ҳар бир воқеа учун истиржоъ (яъни «Иннаа лиллааҳи ва иннаа илайҳи рожиъун» деб) айтинглари, ҳатто пойафзалингизнинг ипи (узилгани) учун ҳам, чунки шу ҳам бир мусибатдир».**

Ибн Сунний ривояти.

هناك طريقة حديثة جداً لعلاج الاكتئاب وهي العلاج بالنظر وتأمل ألوان الطبيعة الخضراء، وإن التأمل لساعة كل يوم في الشجر والورود وألوانها الزاهية هو طريقة فعالة لعلاج الاكتئاب والإحباط وكثير من الحالات النفسية المستعصية، وهذا ما نجده في قوله تعالى: **(وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَتَيْنَا بِهِ حُدُقًا ذَاتَ بَهْجَةٍ)** [النمل، 60]. تأملوا معي هذا الربط الرائع بين كلمة **(حُدُقًا)** وكلمة **(بَهْجَةٍ)** حيث يقول الباحثون إن النظر إلى الحُدُق يثير البهجة في النفوس، ويعالج الاضطرابات النفسية .. فسبحان الله!

KAHEEL7.com

موقع الكحيل للإعجاز العلمي بتسع لغات

2442. Ғам-ташвиш ва тушкунликнинг замонавий муолажаси:

Ҳар куни бирор соат дарахтларга, гулларга, уларнинг алвон рангларини томоша қилиш, табиат қўйнидаги ям-яшил манзараларга назар солиш, тафаккур қилиш тушкунлик (депрессия) ва диққинафаслик (стресс) учун муолажадир. Биз буни Аллоҳнинг қўйидаги оятидан ўрганамиз:

«Ёки осмонлар ва ерни яратган ҳамда сизлар учун осмондан сув-ёмғир ёғдириб, унинг ёрдамида гўзал боғларни ўстирган Зотми?» (Намл сураси, 60 оят).

Оятдаги «боғлар» сўзи билан «гўзал» сўзи орасидаги ажойиб боғлиқликни бир тафаккур қилиб кўринг.

Тадқиқотчиларнинг айтишича, боғларга назар солиш инсон руҳиятига гўзаллик ва қувонч бахш этиб, нафсдаги изтиробларни муолажа қилар экан.

Субҳааналлоҳ!

2443. Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қазаъдан қайтардилар. Мен Нофеъга: «Қазаъ нима?» дедим. У: «Ёш бола бошининг (сочининг) бир қисмини олиб, бир қисмини қолдириш», деди.

Имом Муслим ривояти.

2444. Ҳадисларда «Аллоҳим! Мени мискин-бечораларни яхши кўрадиган қилгин», деган дуо бор. Олимлардан бири ушбу дуони шарҳлаб, шундай деган экан: «Мискинларни яхши кўриш Аллоҳ йўлидаги муҳаббатнинг аслидир, чунки мискинларда мол-дунё сабабли муҳаббатни юзага келтирадиган маблағнинг ўзи йўқ».

2445. Билгилки, дунёдан қўлга киритган нарсанг охиратинг учун ҳозирлаб қўйган нарсангдир.
«Унваанул байан» китобидан.